

Salvați Copiii

Save the Children Romania

Învățământul gratuit *COSTĂ!*

Cercetare cu privire la costurile „ascunse” din educație

BUCUREȘTI
Septembrie 2010

Coordonare:

Ciprian Grădinaru
Mihaela Manole

Colectivul de autori:

Ciprian Grădinaru – sociolog
Mihaela Manole – asistent social
Roxana Paraschiv – jurist

Cuvânt înainte

Sunt trei motive principale care ne-au determinat să inițiem prezenta cercetare

În primul rând, în cadrul programelor și serviciilor derulate de Organizația Salvați Copiii în beneficiul celor mai vulnerabili copii din România, specialiștii noștri au constatat că există numeroase cazuri de copii nevoiți să abandoneze școala din cauza imposibilității familiilor de a face față costurilor asociate frecventării învățământului.

Deși legea prevede gratuitatea învățământului public, realitatea ne arată că părinții trebuie să facă față unor cheltuieli strâns legate de școlarizarea copiilor lor. Fie că este vorba de uniformă, manuale alternative, rechizite, fondul clasei și cel al școlii, transportul spre și dinspre școală sau meditații, costurile „ascunse” ale învățământului reprezintă obstacole greu de depășit în calea dreptului la educație al tuturor copiilor, dar mai ales al celor din familii sărace.

Un al doilea motiv se regăsește în recomandările înaintate autorităților de către Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului în urma examinării raportului de țară privind situația implementării în România a Convenției privind drepturile copilului. Astfel, Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului atrăgea atenția, în cea de-a 51 sesiune din iunie 2009, că educația gratuită din România ascunde o serie de costuri indirecte suportate de părinți și cerea Guvernului să adopte măsuri pentru ca învățământul obligatoriu să fie cu adevărat gratuit pentru toți copiii, prin eliminarea „costurilor ascunse”. Mai mult, organismul internațional a solicitat României să asigure o bugetare transparentă care să se bazeze inclusiv pe participarea copiilor.

O a treia motivație a venit în contextul ediției 2010 a Campaniei Globale pentru Educație - eveniment anual care, la nivel național, este coordonat de către Organizația Salvați Copiii. Global Campaign for Education – reunește o coaliție din care fac parte asociații de caritate, sindicate și grupuri de cetățeni din întreaga lume și care urmărește, pe plan internațional, îndeplinirea Obiectivelor Educației pentru Toți (*Education for All- EFA*) stabilite la Dakar, în anul 2000 de 180 de țări ale lumii, între care și România.

Cele 6 Obiective EFA sunt:

- (1) extinderea educației preșcolare;*
- (2) asigurarea învățământului obligatoriu gratuit pentru toți copiii;*
- (3) promovarea educației continue și a învățării abilităților de viață pentru tineri și adulți;*
- (4) creșterea ratei de alfabetizare a adulților cu 50% la nivel global;*
- (5) atingerea parității de gen până în 2005*
- (6) creșterea calității în educație.*

În anul 2010, la nivel internațional, Campania Globală pentru Educație a pus accentul pe finanțarea educației, subliniind încă o dată obligația autorităților din toate țările lumii de a aloca mai multe resurse pentru realizarea, până în anul 2015, a obiectivelor „Educației pentru Toți”. În România, ediția 2010 a Campaniei a urmărit să atragă atenția asupra sub-finanțării educației și a costurilor ascunse suportate de către părinți.

Ne exprimăm speranța că rezultatele prezentei cercetări să contribuie la o mai bună fundamentare a deciziilor luate de autorități cu privire la sistemul românesc de educație, în mod special a celor legate de calcularea costului per elev.

Pentru că atât timp cât finanțarea per elev nu se face ținând cont de toate nevoile asociate cu frecventarea școlii, gratuitatea învățământului de stat va rămâne doar pe hârtie, tot mai multe familii se vor afla în situația de a nu mai putea să acopere costurile „ascunse” ale educației, iar măsura în care fiecare copil va avea acces la un învățământ de calitate va fi strict legată de situația socio-economică a familiei sale.

Gabriela Alexandrescu
Președinte Executiv
Organizația Salvați Copiii

I. În loc de introducere

sau *Cât de gratuită este educația ? Documente și statistici*

„Învățământul de stat este gratuit” ne asigură atât Constituția României (la art. 32), cât și Legea Învățământului în vigoare (nr. 84/1995 cu modificările sale, la art. 7 alin. 1) și proiectul Legii Educației Naționale dezbătut în prezent în Parlament (care, la art. 8 alin. 3, menționează că „Învățământul public este gratuit”), însă realitatea resimțită de părinți și copii le contrazice. Faptul că în România părinții trebuie să plătească pentru educația „gratuită” a copiilor lor, de la rechizite și material didactic, cretă și bureți, la agenți de pază, renovarea sălilor de clasă și nu numai, reprezintă de mult timp o „normalitate”, care încalcă nu doar angajamentele politice și documentele de politici publice, ci mai ales Constituția, legile statului și obligațiile asumate de țara noastră pe plan internațional.

Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului atrăgea atenția, în anul 2009, că educația gratuită din România ascunde o serie de costuri indirecte suportate de părinți și cerea Guvernului să adopte măsuri pentru ca învățământul obligatoriu să fie cu adevărat gratuit pentru toți copiii, prin eliminarea „costurilor ascunse”. Mai mult, analizând stadiul implementării Convenției pentru Drepturile Copilului, organismul internațional a solicitat României să asigure o bugetare transparentă care să se bazeze inclusiv pe participarea copiilor.

România este una din cele 191 de țări care și-au asumat atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, în septembrie 2000 și, prin urmare, este responsabilă ca Obiectivul de Dezvoltare nr. 2 care prevede ca „*până în 2015, copiii de pretutindeni, indiferent că sunt fete sau băieți, vor putea să încheie un ciclu primar complet de studii*” să fie atins și în țara noastră. De asemenea, România este semnatară și a obiectivelor Educației pentru Toți, reafirmate la Dakar, în anul 2000. Acestea completează Obiectivul de Dezvoltare nr. 2, afirmând necesitatea de a asigura accesul tuturor copiilor la educație de bază, obligatorie, completă, gratuită și de calitate.

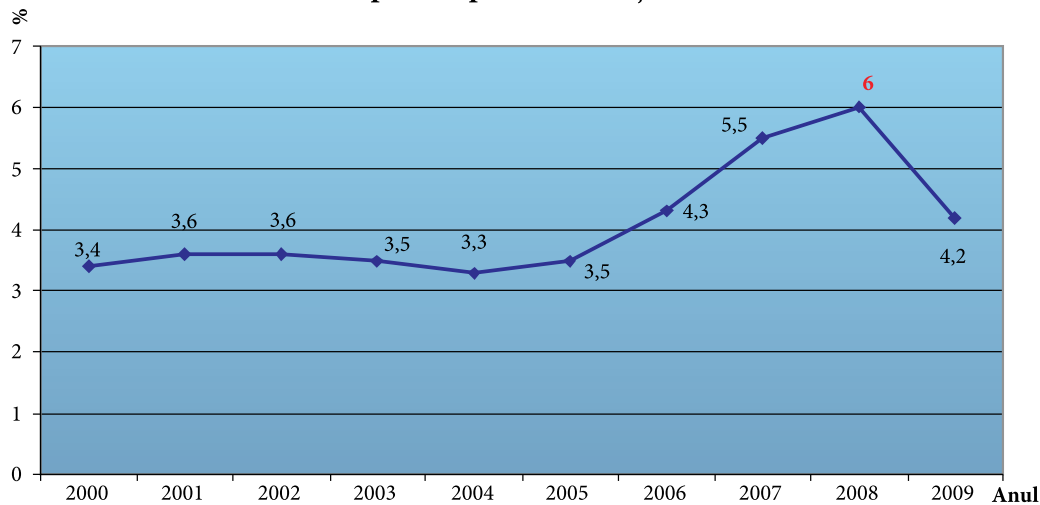
Strategia Națională în Domeniul Protecției și Promovării Drepturilor Copilului 2008-2013 recunoaște problema costurilor obligatorii pe care trebuie să le suporte părinții pentru a asigura educația copiilor lor și își fixează drept obiectiv „*reducerea numărului de copii neșcolarizați și care au abandonat școala pe motive socio-economice*”. Pentru a răspunde acestor probleme, în Planul operațional care însoțește strategia sunt prevăzute următoarele măsuri: elaborarea de proceduri și instrumente pentru identificarea și sesizarea cazurilor de abandon școlar și a celor în risc, sesizarea cazurilor de copii neșcolarizați de către persoane cu atribuții în asistența socială unităților și inspectoratelor școlare, introducerea obligativității pentru autoritățile publice locale de a analiza cazurile de abandon școlar și de copii care au discontinuat în frământarea învățământului obligatoriu în vederea soluționării și prevenirii lor, creșterea numărului de centre de zi în școli și a școlilor cu regim de semi-internat, analiza legislației și a programelor educaționale și sociale de susținere a copiilor în învățământul obligatoriu cu scopul identificării unor soluții ca aceștia să beneficieze de gratuitatea prevăzută de lege în orice situație (analiza cuprinzând aspectele legate de uniforme școlare, manualele alternative, rechizitele, fondul clasei, precum și identificarea de sancțiuni în cazul nerespectării legii).

Platforma electorală din anul 2009 a Președintelui în exercițiu al României menționa că „*avem nevoie de profesori mai bine plătiți, de școli mai curate, de laboratoare bine dotate și de implicarea comunității locale în deciziile școlilor*” iar prin Programul de Guvernare 2009-2012, executivul își asuma, prin implementarea finanțării de bază în educație, acoperirea integrală, de la bugetul de stat, a tuturor cheltuielilor „*de personal, manuale, dotări generale și întreținere curentă*” necesare în școlarizarea copiilor, precum și aplicarea de coeficienți de corecție pentru grupurile minoritare, dezavantajate și copii cu nevoi educaționale speciale. Mai mult, Programul prevede „*acordarea de gratuități în vederea accesului la educația primară a copiilor din familiile sărace, mai ales din mediul rural (uniformă, rechizite, transport) și din cadrul etniei rome*”.

Obiectivul numărul 3 al Pactului Național pentru Educație semnat de principalele șapte formațiuni politice din România garantează „*accesul neîngrădit la educație gratuită până la absolvirea liceului*”. La doi ani și jumătate de la semnarea acestui document, nu se înregistrează schimbări majore în sensul eliminării costurilor „ascunse”. Mai mult, semnarea pactului pentru educație (care prevedea pentru perioada 2008-2013 asigurarea a minim 6% din PIB pentru educație) pare să fie dată uitării de oamenii politici din România care au decis ca în această perioadă dificilă să sacrifice educația copiilor. Astfel, observăm că în

anul 2009, cheltuielile publice pentru învățământ ca procentul din PIB au scăzut considerabil, de la 5,5% în 2007 și chiar 6% în 2008¹, ajungând la 4,2% (valoare mai mică chiar și decât cea din 2006)².

Cheltuielile publice pentru educație ca % din PIB

România este statul care alocă cea mai mică sumă per elev din toată Uniunea Europeană: costul anual global pe elev/student în România a fost de 1,5 mii Euro în 2006, an în care media europeană se situa la 5,7 mii Euro. Așadar, valoarea înregistrată în țara noastră este mai mică decât cea din Bulgaria (2,1 mii), aflându-se la o distanță considerabilă față de țări precum Franța (6,7 mii), Italia (6,8 mii), Spania (7,1 mii), Suedia (7,4 mii), Belgia (7,5 mii), Danemarca (8,3 mii) ori Luxemburg (14 mii)³.

Finanțarea insuficientă a sistemului de învățământ și implicit existența costurilor ridicate pe care părinții trebuie să le acopere pentru școlarizarea copiilor afectează accesul nediscriminatoriu la educație. Prin urmare, familiile defavorizate socio-economic sunt nevoite să depună eforturi foarte mari pentru a-și menține copiii în școală. Mai mult, se observă că între accesul la educație și implicarea copiilor în muncă există o dublă legătură: pe de-o parte copiii sunt nevoiți să muncească pentru a contribui la veniturile familiei (inclusiv pentru a acoperi o parte din cheltuielile de școlarizare), iar pe de altă parte, implicarea copiilor în muncă afectează timpul alocat școlii, fapt ce conduce la absenteism și chiar abandon școlar. Astfel, în țara noastră, **70.000 de copii sunt nevoiți să muncească în loc să învețe și o treime dintre cei care muncesc pe stradă sunt analfabeți**⁴. În 2008, **436.404 copii nu erau înscriși în nici o formă de învățământ** – grădiniță, școală, liceu și învățământ profesional – deși aveau vârsta corespunzătoare, iar numărul copiilor necuprinși în școală crește simțitor începând cu vârsta de 13 ani și atinge un maxim în jurul vârstei de 16-17 ani (138.234 copii), fapt ce ne poate indica și o tendință a abandonului școlar mai accentuată în această perioadă⁵. Datele din rapoartele Ministerului Educației ne arată că **rata abandonului școlar s-a triplat în perioada 2000-2007**.

Pe fondul curenteii crize economice, se poate anticipa acutizarea situației prezentate mai sus, luându-se în calcul și studiile recente care au analizat impactul fenomenului asupra copiilor. Recentul raport al Institutului pentru Cercetarea Calității Vieții subliniază situația dificilă în care se vor regăsi copiii din România pe parcursul crizei, aceștia fiind „*loviți indirect prin scăderea veniturilor familiilor, dublată de scăderea suportului financiar pentru sistemul de asistență socială, dar și pentru învățământ și sănătate*”. Același raport evidențiază că rata sărăciei relative a crescut chiar și în timpul creșterii economice din perioada 2000-2008 în special pentru categoriile vulnerabile de populație, printre care regăsim familia monoparentală cu copii în întreținere (rata sărăciei relative crescând de la 25,6% în 2000 la 27,1% în 2006), și mai ales familia de 2 adulți cu 2 copii în întreținere (situație în care creșterea este de aproape 5 puncte procentuale, de la 12,8% la 17,6%). Un studiu realizat de Banca Mondială și Unicef⁶ estima că în anul 2008, **251.000 de copii trăiau în sărăcie absolută**.

1 Sursa: Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, „Raport asupra stării sistemului național de învățământ”, București 2009, pagina 13.

Notă: datele corespunzătoare anului 2008 sunt menționate ca valoare estimată

2 Sursa: Ministerul Finanțelor Publice, răspuns la solicitare scrisă, 2010

3 Sursa: EACEA, Eurydice, Eurostat, „Date cheie privind educația în Europa”, Bruxelles 2009, pag. 125

4 Ștefanescu Elena Daniela, Panduru Filofteia, INS, ILO, Ancheta asupra activității copiilor-raport național, 2004

5 Institutul Național de Statistică, 2009

6 Banca Mondială și UNICEF, România – O evaluare rapidă a impactului crizei economice asupra sărăciei, 2009

II. DESCRIEREA CERCETĂRII

II.1 Scopul și obiectivele cercetării

Cercetarea și-a propus ca scop să stabilească dacă, în România, accesul la educația obligatorie este gratuit așa cum prevede legislația în vigoare și să identifice modul și nivelul de participare al părinților, copiilor și cadrelor didactice în procesul de decizie cu privire la utilizarea fondurilor.

Ne propunem ca rezultatele și concluziile cercetării să fundamenteze măsurile din sfera educațională, necesare pentru a asigura respectarea dreptului la educație al tuturor copiilor din țara noastră, pentru a stimula participarea copiilor și părinților în deciziile școlii (inclusiv de natură financiară) și pentru a combate abandonul școlar, conducând în final, în mod indirect, la combaterea exploatării copiilor, la formarea lor ca cetățeni activi și responsabili și la respectarea interesului superior al acestora.

De aceea, obiectivele specifice ale demersului de cercetare au fost:

- Stabilirea cuantumului suportat de părinți pentru școlarizarea copiilor lor;
- Identificarea acelor categorii de cheltuieli care implică un efort financiar mare din partea părinților;
- Evaluarea necesității fondurilor colectate în școală (fondul clasei și fondul școlii), prin identificarea destinațiilor acestora;
- Înțelegerea modului de administrare a fondurilor, implicit a gradului de participare a părinților și copiilor în acest proces.

II.2 Metodologie

Demersul de cercetare a fost bazat pe o abordare mixtă care include:

A. analiza de documente: studii și analize naționale și internaționale, documente de politici publice, instrumente legislative, rapoarte de activitate ale instituțiilor publice, articole de presă și alte informații și date statistice disponibile.

B. cercetarea de tip cantitativ, derulată în perioada martie-iunie 2010, având următoarele caracteristici:

- **Metoda de cercetare** a reprezentat-o ancheta pe bază de chestionar
- **Grupurile țintă** avute în vedere au fost părinții care au cel puțin un copil de vârstă școlară și cadrele didactice.
- **Eșantionarea:**
În cazul **părinților**, a fost folosit un eșantionul de tip neprobabilist, pe cote, după mediul de rezidență al persoanelor (urban/rural), nivelul veniturilor familiei și ciclul de studiu al copiilor.
Pentru **cadrele didactice**, eșantionul utilizat a fost tot de tip neprobabilist, pe cote, după mediul de rezidență și ciclul de studiu la care predau.
- **Volumul eșantionului** pentru părinți este de 600 persoane iar pentru cadre didactice de 300 de persoane.

- **Culegerea datelor:**
În cazul majorității **părinților**, chestionarul a fost auto-completat. Părinții din mediile defavorizate socio-economic, cu un nivel redus de educație, au fost sprijiniți în completarea chestionarului de către specialiștii care lucrau în comunitate, pregătiți în prealabil (asistenți sociali, sociologi, consilieri școlari, psihologi etc.). Județele în care datele au fost culese astfel sunt: Bacău, Caraș-Severin, Constanța, Dolj, Hunedoara, Suceava, Vaslui, precum și în Municipiul București. În plus, pentru calibrarea eșantionului, numărul respondenților din mediul urban mare a fost suplimentat prin aplicarea unui chestionar auto-completat, utilizându-se mediul online.
Opiniile cadrelor didactice au fost culese prin intermediul unui chestionar online auto-completat. Pentru completarea în mediul online au fost utilizate două baze de date naționale cuprinzând părinți, respectiv cadre didactice, administrate de compania Intuitext, divizie a Softwin.
- **Analiza datelor** a implicat procedee specifice statisticii descriptive și inferențiale, utilizându-se programele SPSS și Microsoft Excel.

III. REZULTATELE CERCETĂRII

III.1 Cât costă învățământul gratuit?

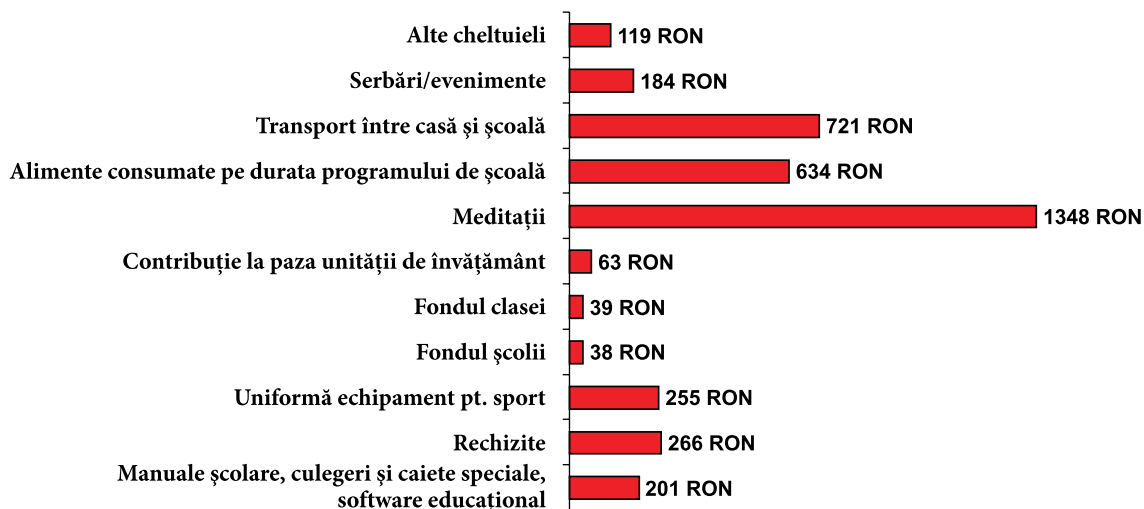
Studiul de față a solicitat părinților participanți să estimeze costul total pe care familia îl suportă pe parcursul unui an școlar, pentru școlarizarea copiilor (din ciclurile primar, gimnazial și secundar superior). Având în vedere diferitele categorii de cheltuieli suportate (directe: manualele școlare, culegerile și caietele speciale, software-ul educațional, rechizitele, uniforma și echipamentul pentru sport, fondul școlii, fondul clasei; asociate: contribuția la paza unității de învățământ, meditațiile, alimentele consumate pe durata programului de școală, transportul, diversele evenimente școlare și alte categorii de cheltuieli subliniate de părinți) **costul total mediu alocat per copil este de 1490 RON**, iar per familie este de 1954 RON (având în vedere și familiile cu mai mult de un copil școlar).

Trebuie menționat aici că sumele de mai sus reprezintă costuri medii calculate ținând cont de bugetele alocate de părinții din eșantion, reprezentând o măsură ce subliniază o tendință nu o valoare absolută (spre exemplu, o parte din părinți nu alocă bani pentru meditații).

De asemenea, analizând rezultatele vedem că acest cost total poate ajunge și la valori de peste 4.500 lei pe an, per elev⁷.

Din acest motiv, pentru a reliefa cât mai fidel costurile alocate educației, merită prezentate valorile medii per fiecare categorie de cheltuieli. Valorile prezentate în graficul de mai jos pot fi interpretate astfel: „deși nu toți părinții plătesc pentru meditații, cei care suportă o astfel de cheltuială alocă, în medie, 1348 de RON anual”.

Costuri medii per categorii de cheltuieli

În timp ce rechizitele și manualele școlare, culegerile, caietele speciale și soft-urile educaționale cumulează 467 lei, se distinge clar faptul că meditațiile sunt cele mai costisitoare, urmate tot de alte costuri asociate educației – transport și alimente. **Observăm astfel că aceste costuri asociate devansează cu mult costurile directe.**

Din răspunsurile părinților aflăm că doar o mică parte din aceștia apelează la meditații pentru copiii din ciclul primar, proporția crescând în cazul ciclului gimnazial, însă nu foarte mult. Totuși, sumele plătite de acei părinți ai elevilor din primar și gimnazial care apelează la meditații ajung, în medie, la aproximativ 1.200 de lei pe an. Prin urmare, cei mai mulți dintre părinții care plătesc pentru un astfel de serviciu sunt cei ai copiilor din ciclul liceal. Dintre aceștia, majoritatea alocă aproximativ 2.000 de lei anual.

⁷ Această valoare este corespunzătoare unui nivel de încredere de 95%.

Cuantumul ridicat al meditațiilor este mai degrabă o reflectare a calității scăzute a educației oferite la școală și care, indirect, este asociată investițiilor reduse în acest domeniu.

Analiza datelor ne indică disparități între mediul rural și urban: **costul meditațiilor este de aproape 3 ori mai mare în cazul copiilor din mediul urban care apelează la acest serviciu, în timp ce costul transportului pentru copiii din rural îl depășește cu mai mult de o dată și jumătate pe al celor din urban.** Rechizitele, uniforma și echipamentul pentru sport, paza școlii, fondul clasei și evenimentele /serbările sunt resimțite ca fiind mai scumpe de părinții din mediul urban, în timp ce restul cheltuielilor sunt aproape echivalente în cele două medii. În final, observăm că **suma anuală necesară susținerii unui copil la școală este mai mare în mediul urban – 1.572 lei, față de mediul rural – 1.372 lei.**

În completarea categoriilor de costuri redate în graficul de mai sus, părinții au mai identificat și alte cheltuieli pe care le asociază educației copiilor lor: cheltuieli prilejuite de zile speciale (precum 1 și 8 martie) – amintite de 13,6% dintre părinții care au răspuns la această întrebare, cadouri și flori pentru cadrele didactice – identificate de aproape 10%, marcarea zilelor de naștere și a onomasticilor – redate tot de aproximativ 10%. Au mai fost amintite și concursurile școlare (ale căror costuri au fost approximate la 30-100 lei), utilizarea internetului și a calculatorului, activitățile extrașcolare, achiziționarea de reviste sau plata legitimațiilor de elev. Unii părinți au inclus și cheltuielile de cazare sau plata internatului (care se situează în intervalul 1.000-5.000 lei anual) iar în situația familiilor cu venituri reduse, părinții menționează și sumele alocate pentru îmbrăcăminte și încălțăminte ca și cheltuieli asociate educației.

Analizând limitele maxime ale sumelor alocate pe categorii de cheltuieli (corespunzătoare unui nivel de încredere de 95%), observăm că meditațiile copiilor îi pot costa pe părinți și 5.000 lei anual, alimentele și transportul – 1.800 lei fiecare, rechizitele și uniforma – 1.000 lei fiecare, manualele, culegerile, caietele speciale și soft-urile educaționale pot ajunge, cumulativ, la 700 lei. De asemenea, serbările și evenimentele pot ajunge la 400 lei, în timp ce paza unității de învățământ, fondul clasei și cel al școlii pot, fiecare în parte, costa părinții 100 lei anual.

Datele prezentate mai sus pot fi analizate și în funcție de importanța acordată de către părinți fiecărei categorii de cheltuieli. Se observă așadar că părinții nu văd fondurile clasei și școlii, și nici serbările și evenimentele ca elemente ce determină calitatea educației de care beneficiază copiii lor. În schimb, alocă o importanță crescută manualelor școlare, culegerilor, caietelor speciale și programelor educaționale informatizate, rechizitelor și alimentației copiilor. Meditațiile ocupă locul cinci în ordinea importanței.

OPINIA PĂRINȚILOR	Influență redusă și foarte redusă	Influență medie	Influență ridicată și foarte ridicată
Manuale școlare, culegeri și caiete speciale, software educațional	12.34%	9.16%	78.50%
Rechizite	14.12%	14.31%	71.56%
Uniformă, echipament pt. sport	21.17%	19.28%	59.55%
Fondul școlii	53.81%	18.71%	27.48%
Fondul clasei	45.26%	17.89%	36.84%
Contribuție la paza unității de învățământ	56.89%	11.08%	32.04%
Meditații	33.60%	10.85%	55.56%
Alimente consumate la școală	18.49%	13.52%	67.99%
Transport între casă și școală	35.24%	11.75%	53.01%
Serbări /evenimente	41.51%	22.25%	36.24%

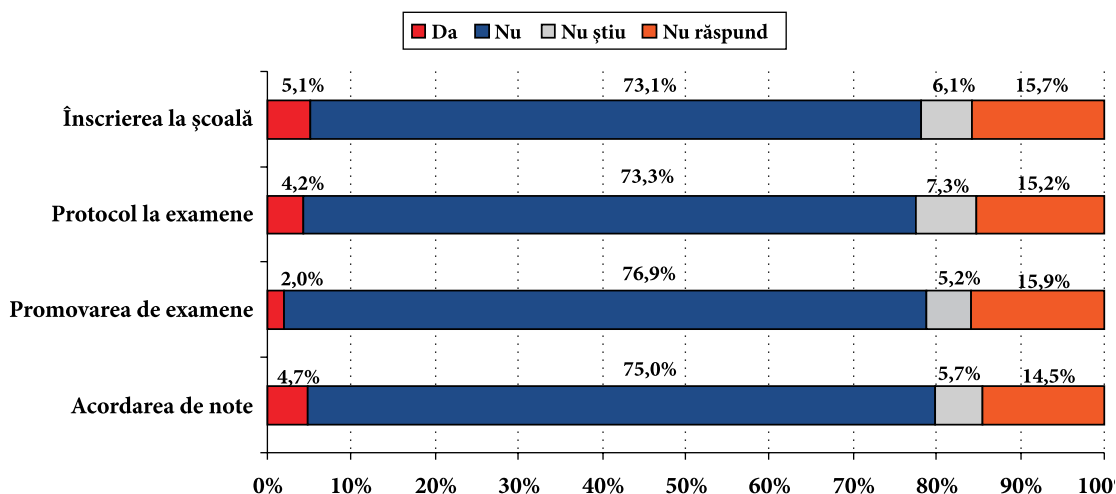
În ceea ce privește cadrele didactice participante la studiu, răspunsurile acestora sunt similare celor oferite de părinți, pe primele locuri ca importanță situându-se cheltuieli legate de rechizite și manuale (importanța alocată acestora fiind însă mai crescută), urmate de uniformă /echipament pentru sport și apoi de alimente.

Totuși, spre deosebire de opiniile părinților, în cazul cadrelor didactice, meditațiilor le este asociată o importanță mult mai redusă, fapt ce poate fi însă explicat printr-un proces de dezirabilitate (este firesc să fie accentuată importanța activităților ce țin de educația copiilor în cadrul instituției școlare). Mai scăzută este și importanța alocată fondului școlii și al clasei.

OPINIA PROFESORILOR	Influență redusă și foarte redusă	Influență medie	Influență ridicată și foarte ridicată
Manuale școlare, culegeri și caiete speciale, software educațional	3.53%	4.59%	91.87%
Rechizite	1.06%	9.54%	89.40%
Uniformă, echipament pt. sport	15.19%	18.37%	66.43%
Fondul școlii	62.54%	19.08%	18.37%
Fondul clasei	58.66%	19.43%	21.91%
Contribuție la paza unității de învățământ	62.90%	14.84%	22.26%
Meditații	59.72%	20.49%	19.79%
Alimente consumate la școală	15.55%	25.44%	59.01%
Transport între casă și școală (dacă este cazul)	30.39%	17.31%	52.30%
Serbări /evenimente	30.74%	29.68%	39.58%

Aproximativ trei sferturi dintre părinții care au răspuns la chestionar, au declarat că nu le-au fost solicitați bani sau cadouri de către școală pentru înscrierea copiilor, protocoale, promovarea de examene sau acordarea de note. Un aspect pozitiv îl reprezintă faptul că cei care declară că au fost puși în această situație reprezintă între 2-5 procente. În schimb, un număr destul de mare de părinți au ales să nu răspundă la această întrebare ori să declare că nu știu (între 20,2-22,5%).

S-a întâmplat să se solicite dumneavoastră sau copilului/copiilor dumneavoastră sume de bani ori diferite bunuri (cadouri, materiale didactice pentru dotarea laboratoarelor sau a școlii, reviste de specialitate etc.) pentru:

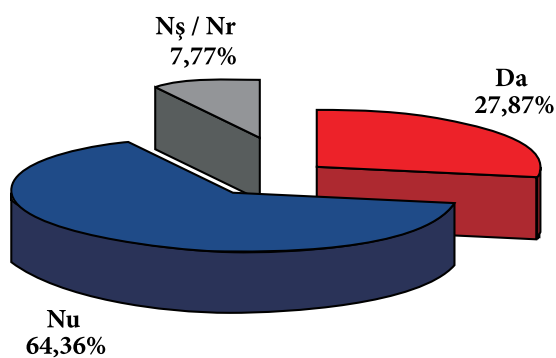
Principalele categorii de produse pe care părinții afirmă că le-au oferit sunt: florile, revistele sau culegerile de specialitate, produsele de birou, produsele cosmetice și produsele de patiserie. În afara cadourilor menționate, sumele medii de bani alocate în acest scop sunt: înscriere la școală – aproximativ 300 de RON, protocol la examene – aproximativ 290 de RON, promovare de examene – aproximativ 400 de RON, iar acordare de note – aproximativ 60 de RON.

III. 2 Contribuțiile la fondul școlii

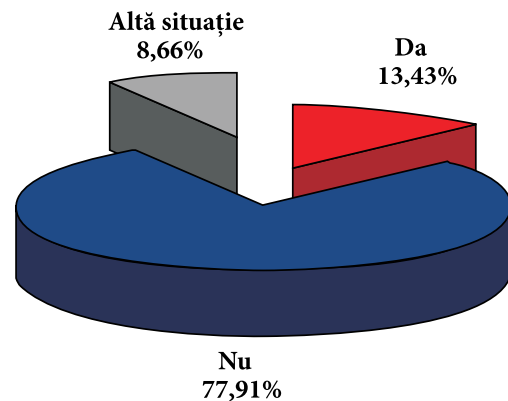
Fondul școlii constituie o contribuție obligatorie pentru aproape 28% dintre părinții care au răspuns la chestionar. Din totalul părinților, doar 14% afirmă că primesc chitanță pentru suma plătită pentru fondul școlii, în timp ce peste 44,5% nu primesc. Totuși, aproximativ 31% dintre părinți au menționat că nu achită fondul școlii, indiferent dacă acesta este obligatoriu sau nu. Și la această întrebare, procentul părinților care au preferat să nu răspundă a fost însemnat: peste 10%.

Spre deosebire de părinți, cadrele didactice afirmă într-o mai mică măsură că fondul școlii este o contribuție obligatorie în școala în care predau: 13,4% (principalele categorii de răspunsuri care se regăsesc în categoria „altă situație” sunt: „nu există fondul școlii”, „părinții contribuie, însă nu sunt obligați” și „părinții donează 2% din impozitul global școlii”).

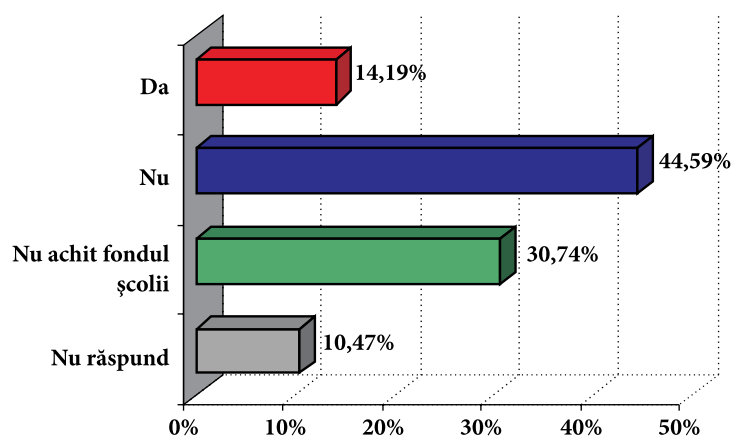
Este fondul școlii o contribuție obligatorie?

În școala la care predați, este fondul școlii o contribuție obligatorie?

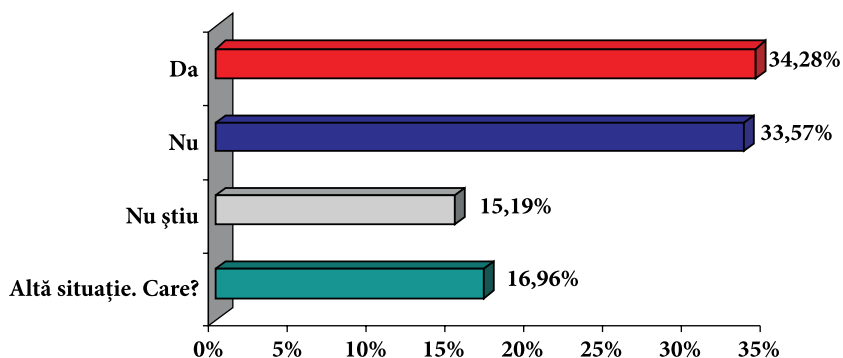

La achitarea fondului școlii primiți chitanță?

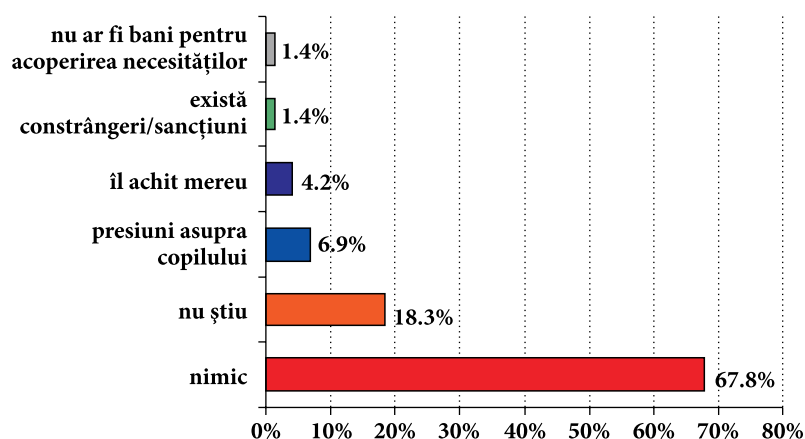
În ceea ce privește profesorii, 34% dintre aceștia afirmă că părinții primesc chitanță după achitarea banilor. Având în vedere „alte situații” (17%), principalele categorii de răspunsuri pot fi grupate astfel: „nu există fondul școlii”, „banii sunt colectați de către părinți / casierul părinților” și „părinții primesc chitanță scrisă de mână”.

La achitarea *fondului școlii* părinții primesc chitanță?

Deși majoritatea respondenților din rândul părinților achită fondul școlii (cel puțin 59%), cei mai mulți consideră că nu s-ar întâmpla nimic dacă nu ar achita această contribuție (aproape 68%). Un procent semnificativ dintre părinți (peste 18%) afirmă că „nu știu” care ar fi consecințele neachitării, în timp ce 8,3% declară că apar presiuni asupra copilului sau diverse constrângeri și sancțiuni. Totodată și cadrele didactice declară în număr mare (75%) că nu se întâmplă nimic dacă acest fond nu este achitat, în timp ce 6% afirmă că apar constrângeri sau sancțiuni asupra dirigintelui de astă dată, 3% că aceste presiuni se manifestă asupra copilului sau părinților, iar peste 11% că „nu știu”.

Ce se întâmplă dacă nu achitați *fondul școlii*?

În ceea ce privește **destinația fondului școlii**, pot fi identificate din răspunsurile părinților următoarele categorii principale: reparații / renovarea școlii (33%), dotarea laboratoarelor școlare / a sălilor de curs (25%) și achiziționare de produse de papetărie și birotică (7%). Un număr redus de părinți a menționat și oferirea unor burse de merit. **Aproximativ 20% dintre părinți afirmă că nu cunosc destinația sumelor utilizate din fondul școlii.**

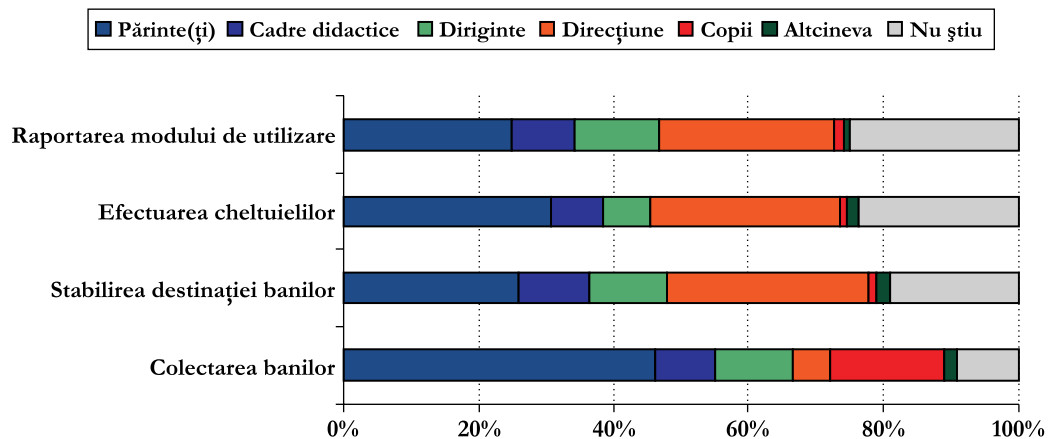
Răspunsurile profesorilor cu privire la destinația fondului școlii sunt similare cu cele ale părinților: amenajarea sau întreținerea școlii (43,2%), produse /consumabile pentru întreținerea școlii (24%), achiziționarea de produse de papetărie și birotică (18,2%) și premiarea elevilor (6,5%).

III. 3 Participarea copiilor, părinților și cadrelor didactice în deciziile cu privire la fondul școlii

Responsabilitatea

În opinia părinților, administrarea fondului școlii este făcută, de regulă, de părinții copiilor din școală sau de către direcțiune. Implicarea copiilor în acest proces are loc aproape exclusiv în colectarea banilor:

Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului școlii:

	Colectarea banilor	Stabilirea destinației banilor	Efectuarea cheltuielilor	Raportarea modului de utilizare
■ Nu știu	9.00%	19.08%	23.66%	24.82%
■ Altcineva	1.93%	1.97%	1.79%	1.09%
■ Copii	17.04%	1.32%	1.08%	1.46%
■ Direcțiune	5.47%	29.61%	27.96%	25.91%
■ Diriginte	11.58%	11.51%	7.17%	12.41%
■ Cadre didactice	8.68%	10.53%	7.53%	9.49%
■ Părinte(ți)	46.30%	25.99%	30.82%	24.82%

Cei mai mulți părinți, 51,65%, sunt de părere că principalul factor decizional cu privire la destinația banilor din fondul școlii este școala, prin direcțiune (29,6%), diriginte (11,5%) sau alte cadre didactice (10,5%). Aproape 26% dintre părinți afirmă că această decizie aparține părinților copiilor din școală. Un număr infim de părinți, 1,3%, consideră că elevilor le revine această decizie.

Responsabilitatea colectării banilor revine în principal părinților (46,3%), urmați de reprezentanții școlii (diriginte – aprox.11,6%, cadre didactice – aprox. 8,7% și direcțiune – aprox. 5,4%) și elevi (17%).

Cheltuielile propriu-zise sunt efectuate în principal de școală – aproape 28% dintre părinți indicând direcțiunea, 7% dirigintele și 7,5% alte cadre didactice. Un procent important de părinți, aproape 31%, consideră că aceste cheltuieli sunt realizate de părinții copiilor din școală.

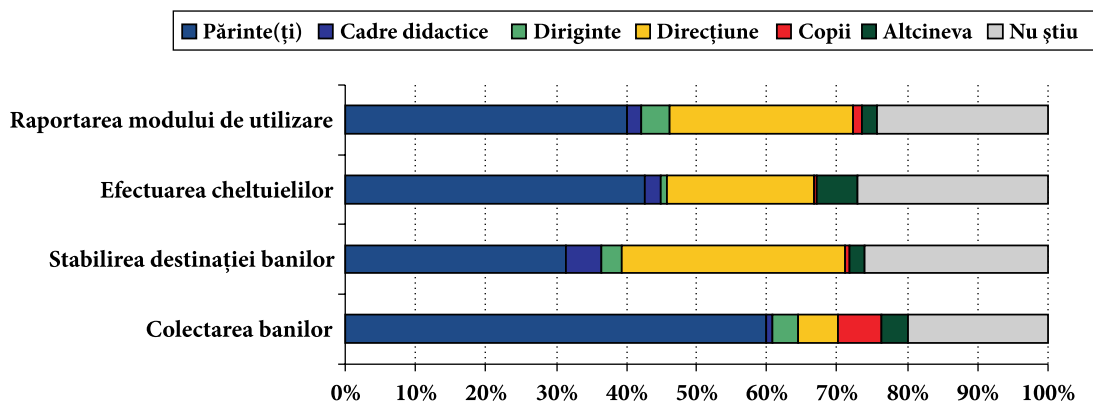
Având în vedere cele de mai sus, este explicabil și faptul că tot școlii îi revine rolul principal în ceea ce privește raportarea modului în care a fost utilizat fondul școlii, urmată fiind de către părinți.

De subliniat este că aproape un sfert dintre părinți nu știu cine raportează modul de utilizare al fondului școlii. Procentul se menține ridicat și în cazul părinților care nu știu cine anume stabilește destinația banilor (19%) și nici cine efectuează cheltuielile (23,7%).

Inclusiv din **răspunsurile cadrelor** reiese că implicarea copiilor este scăzută, principalul rol asociat lor fiind colectarea banilor.

Cadrele didactice atribuie părinților un rol mai însemnat în toate etapele administrării fondului școlii (în special în ceea ce privește colectarea banilor și efectuarea cheltuielilor) și un rol foarte redus cadrelor didactice și dirigintei. Similaritatea între răspunsurile părinților și cele ale profesorilor se manifestă în special cu privire la responsabilitatea ce revine direcțiunii.

Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului școlii, în școala la care predăți:

	Colectarea banilor	Stabilirea destinației banilor	Efectuarea cheltuielilor	Raportarea modului de utilizare
■ Nu știu	20.00%	26.15%	27.11%	24.35%
■ Altcineva	3.67%	2.05%	5.78%	2.17%
■ Copii	6.12%	0.51%	0.44%	1.30%
■ Direcțiune	5.71%	31.79%	20.89%	26.09%
■ Diriginte	3.67%	3.08%	0.89%	3.91%
■ Cadre didactice	0.82%	5.13%	2.22%	2.17%
■ Părinte(ți)	60.00%	31.28%	42.67%	40.00%

Consultarea și informarea

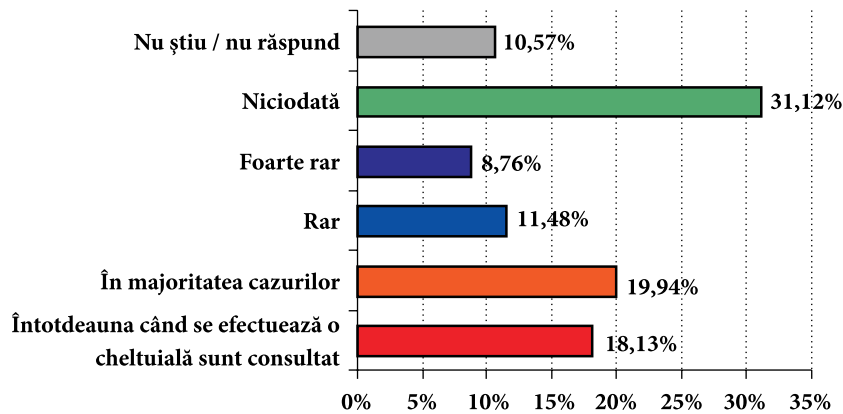
În timp ce **mai mult de jumătate dintre părinți afirmă că nu sunt consultați niciodată cu privire la destinația banilor din fondul școlii, ori că acest lucru se întâmplă rar sau foarte rar**, 38% afirmă ca această consultare are lor în majoritatea cazurilor sau întotdeauna. Dintre aceștia din urmă, majoritatea indică ședințele cu părinții (70%) ca moment al consultării. Alte mijloace de consultare subliniate de părinți sunt: telefonic (7%) sau prin intermediul comitetului de părinți (4%). Deoarece la întrebările cu privire la consultare s-au înregistrat și multe non-răspunsuri în rândul părinților, cu toate că această opțiune nu era inclusă ca variantă de răspuns, am considerat de cuviință să redăm și acest procent.

Raportarea modului în care este utilizat fondul școlii este făcută în principal verbal – mijloc menționat de 35% dintre părinții care au răspuns la întrebarea deschisă corespunzătoare. Alte modalități identificate sunt: „prin intermediul elevilor” (2%) și „cu documente justificative” (3%).

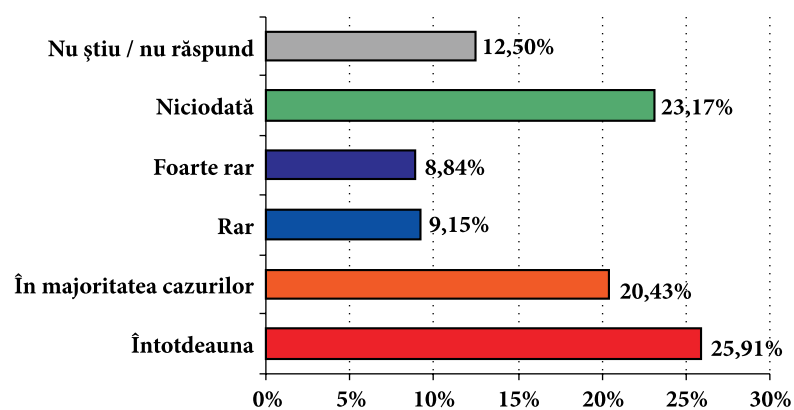
Pe de altă parte, **66% dintre cadrele didactice afirmă că părinții sunt consultați întotdeauna sau în majoritatea cazurilor în vederea stabilirii destinației fondurilor școlii**, procentul fiind mult superior declarațiilor părinților (trebuie să se ia în calcul și faptul că numărul de non-răspunsuri în rândul profesorilor a fost nesemnificativ, prin urmare neredat). Mai mult, procentul este superior și percepției cadrelor didactice

cu privire la propria participare (aproape 51% dintre respondenții cadre didactice afirmând că întotdeauna sau în majoritatea cazurilor cadrele didactice din școala în care predau sunt consultate cu privire la destinația acestui fond).

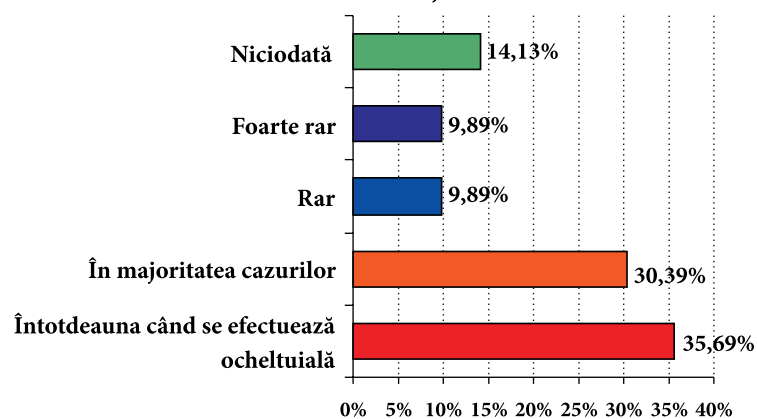
Vi se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din *fondul școlii*?

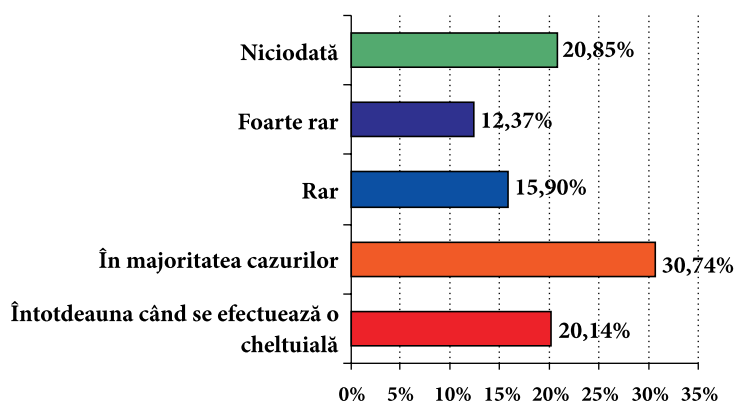
Vă este raportat modul în care a fost utilizat *fondul școlii*?

În școala dvs., părinților li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din *fondul școlii*?

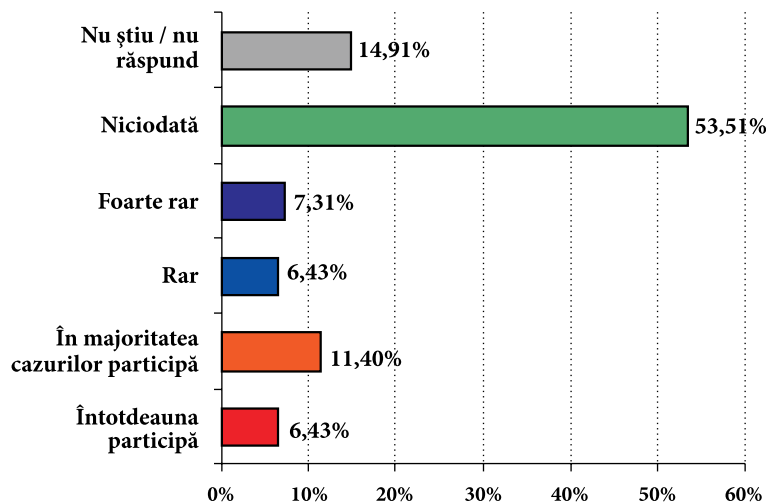

**În școala dvs., cadrelor didactice li se cere
opinia în ceea ce privește stabilirea destinației
banilor din fondul școlii?**

În percepția părinților, **consultarea copiilor cu privire la destinația banilor din fondul școlii este redusă**, doar 18% dintre părinți afirmând că elevii participă întotdeauna sau în majoritatea cazurilor, în timp ce peste **67% dintre părinți sunt de părere că opinia copiilor lor fie nu este niciodată solicitată, fie acest lucru se întâmplă rar și foarte rar**. Principalele modalități de consultare a copiilor identificate de părinți sunt: „participarea reprezentantului clasei la ședințele cu părinții”, „prin reprezentantul elevilor în consiliul școlii” sau „la orele de dirigiență”.

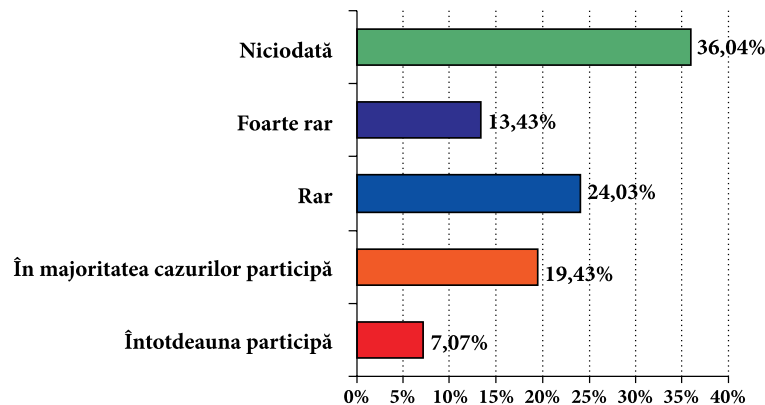
**Copilul/Copiii dumneavoastră participă la
deciziile referitoare la destinația banilor din
fondul școlii?**

Percepția cadrelor didactice reflectă aceeași tendință de neimplicare a copiilor în consultările cu privire la destinația fondului școlii, 73,4% afirmând că elevii participă rar, foarte rar sau niciodată.

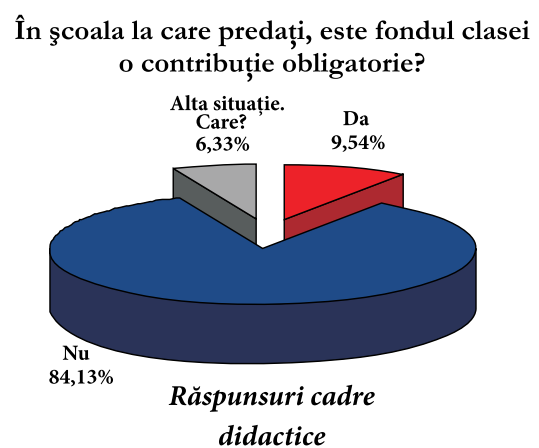
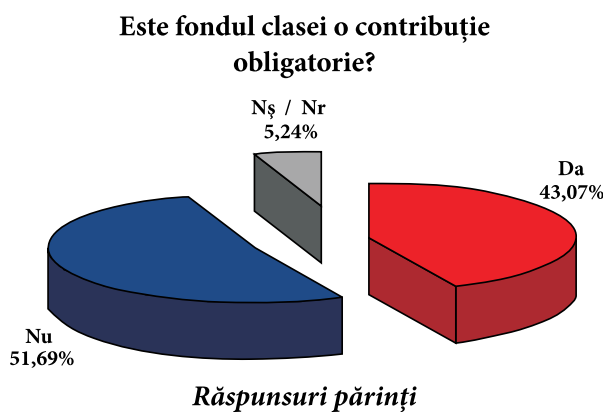
Elevii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul școlii?

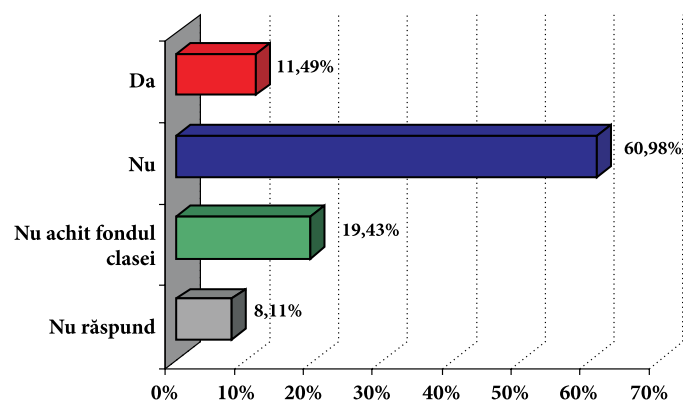
III. 4 Contribuțiile la fondul clasei

Peste 43% din părinții care au participat la cercetare au declarat că fondul clasei este o contribuție obligatorie în școlile în care învață copiii lor. Doar 11,5% dintre părinții respondenți primesc chitanță atunci când achită fondul clasei, iar 19,4% afirmă că nu plătesc acest fond.

Răspunsurile cadrelor didactice diferă cu mult de cele ale părinților, doar 9,5% declarând că fondul clasei este obligatoriu în școala la care predau. Situația în care „părinții decid când este nevoie să fie cumpărat ceva” a fost cel mai frecvent răspuns din categoria „altă situație”.

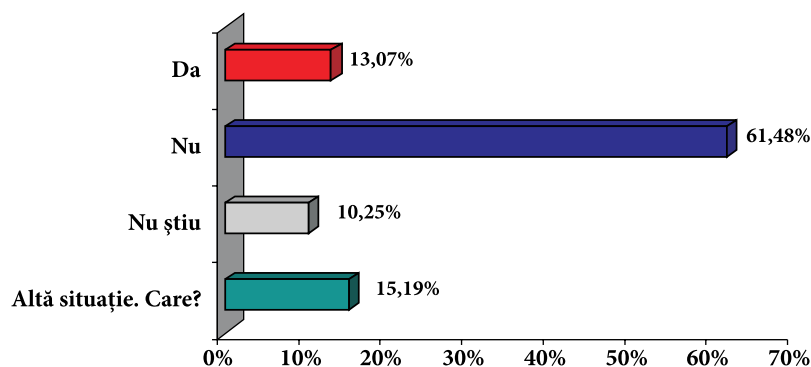

La achitarea fondului clasei primiți chitanță?

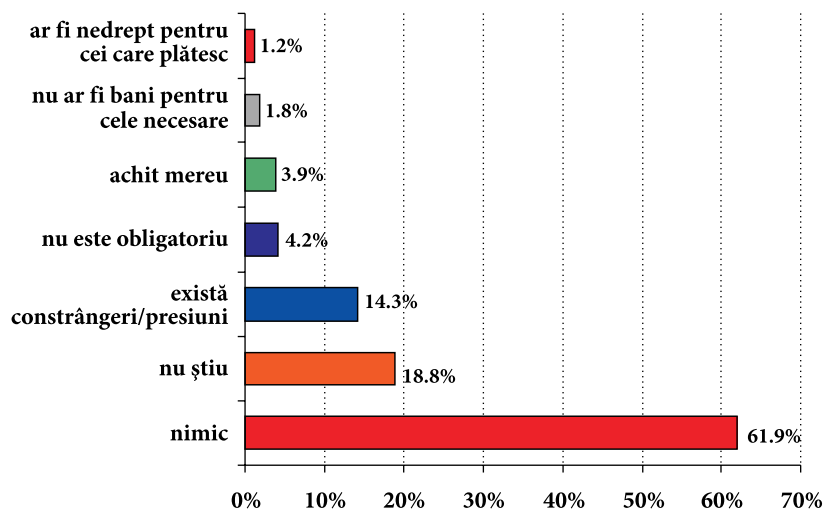
În cazul fondului clasei, 13% dintre profesori afirmă că părinții primesc chitanță. Alte situații descrise de profesori sunt: „părinții contribuie cu materiale didactice sau produse de papetărie”, „comitetul de părinți strânge banii și tot el justifică cheltuielile făcute” sau „nu se oferă chitanță, însă se justifică prin bonuri de casă / facturi sumele cheltuite”.

La achitarea *fondului clasei* părinții primesc chitanță?

La întrebarea deschisă referitoare la urmările neachitării fondului clasei, majoritatea părinților afirmă că „nu știu” (aproape 19%) sau consideră că „nu se întâmplă nimic” (aproape 62%) dacă nu plătesc, în timp ce 14% menționează existența constrângerilor sau presiunilor. Similar, cele mai multe răspunsuri ale cadrelor didactice au fost „nimic” (85%), urmate de „nu știu” (5%) și de existența unor presiuni asupra copilului sau părinților (3%).

Ce se întâmplă dacă nu achitați *fondul clasei*?

Conform opiniei părinților, **destinația fondului clasei** este achiziționarea de produse de papetărie și birotică (41%), materiale didactice, reviste, culegeri (18%), renovarea clasei (12%), în timp ce **10% dintre părinți afirmă că nu știu destinația acestor sume**. Similar, cadrele didactice afirmă că fondul clasei este utilizat în special pentru produsele de papetărie și birotică (42%), produse pentru întreținerea clasei (28%), materiale didactice (15%) și amenajarea clasei sau a școlii (5%).

III. 5 Participarea copiilor, părinților și cadrelor didactice în deciziile cu privire la fondul clasei

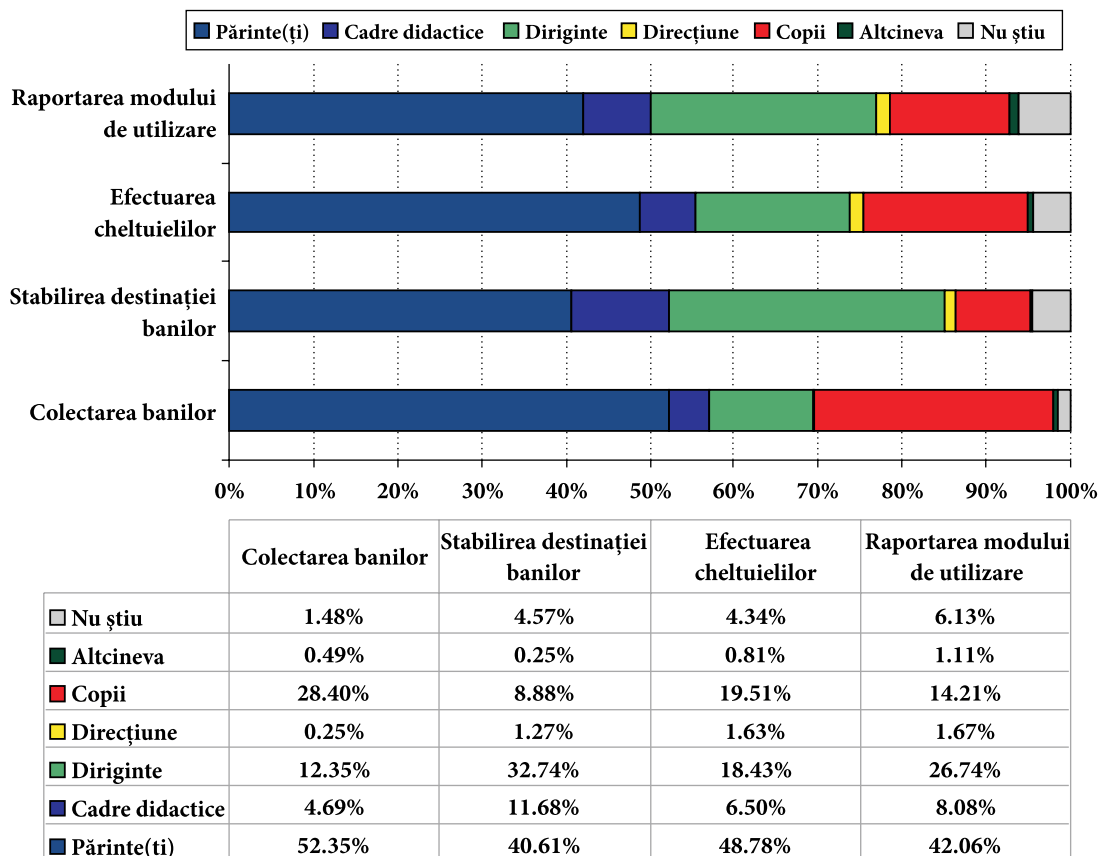
Responsabilitatea

Cei mai mulți dintre părinții ne indică faptul că lor le revine responsabilitatea de a colecta banii (peste 52%), de a efectua cheltuielile (aproape 49%) și de a raporta modul de utilizare a fondului clasei (42%). Deși mulți dintre părinți (40,6%) ne precizează că ei sunt cei care decid destinația banilor, vedem tot din răspunsurile lor ca acest rol decizional revine în special școlii – prin diriginte (aproape 33%) și alte cadre didactice (11,7%).

Observăm din răspunsurile părinților că direcțiunea școlilor nu are un rol semnificativ în administrarea fondului clasei, în timp ce implicarea copiilor este mai accentuată în special în privința colectării banilor (28,4%) și efectuării cheltuielilor (19,5%).

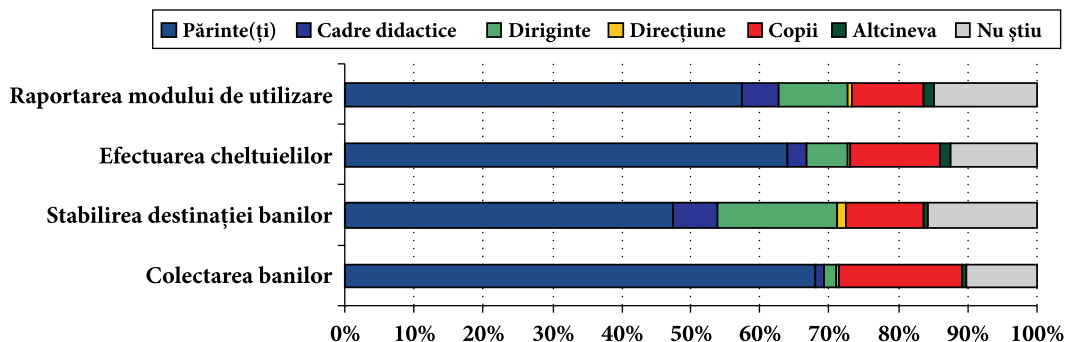
O altă concluzie care a rezultat în urma analizei datelor este aceea că părinții sunt mai informați cu privire la persoanele responsabile de administrarea fondului clasei, spre deosebire de situația identificată în cazul fondului școlii – astfel, procentul răspunsurilor de tipul „nu știu” scade semnificativ.

Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului clasei:

Răspunsurile cadrelor didactice ne indică tot părinții ca principali responsabili de administrarea fondului clasei, însă inclusiv în ceea ce privește stabilirea destinației banilor. Rolul diriginților este mult diminuat, comparativ cu cel descris de părinți, în special în ceea ce privește colectarea banilor și efectuarea cheltuielilor. Cadrele didactice alocă inclusiv copiilor un rol mai mic:

Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului clasei în școala la care predați:

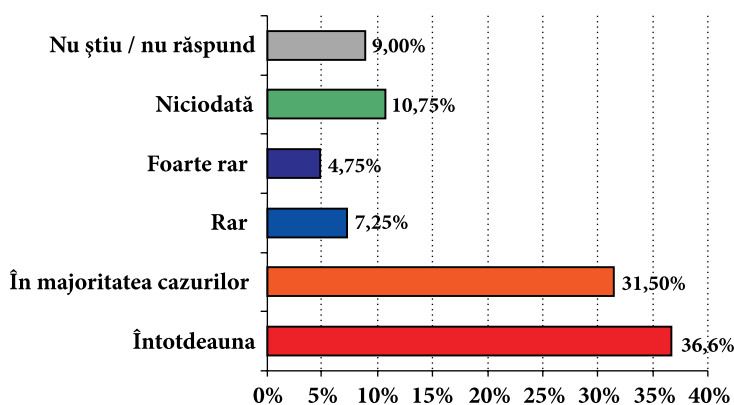

	Colectarea banilor	Stabilirea destinației banilor	Efectuarea cheltuielilor	Raportarea modului de utilizare
Nu știu	10.21%	15.63%	12.50%	14.83%
Altceineva	0.59%	0.63%	1.39%	1.44%
Copii	17.83%	11.25%	12.96%	10.53%
Direcțiune	0.41%	1.25%	0.46%	0.48%
Diriginte	1.66%	17.50%	6.02%	10.05%
Cadre didactice	1.24%	6.25%	2.78%	5.26%
Părinte(ți)	68.05%	47.50%	63.89%	57.42%

Consultarea și informarea

Cei mai mulți părinți, peste 68%, precizează că sunt consultați întotdeauna sau în majoritatea cazurilor atunci când se stabilește modul de utilizare a fondului clasei, în timp ce aproape 23% spun că sunt consultați rar, foarte rar sau deloc. Procentul non-răspunsurilor la această întrebare este de 9%. Principala metodă prin care părinții sunt consultați cu privire la destinația fondului clasei o reprezintă ședințele cu părinții (79% dintre răspunsuri). Alte metode identificate de către părinți sunt: „prin intermediul copiilor” (5%) și „telefonic” (4%).

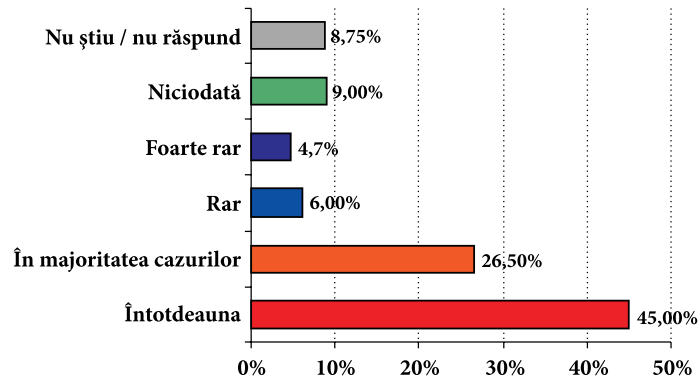
Vi se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul clasei?

Spre deosebire de fondul școlii, procentul părinților care afirmă că le este raportat modul de utilizare a fondului clasei este mai mare – astfel, 71,5% afirmă că această raportare are loc întotdeauna sau în

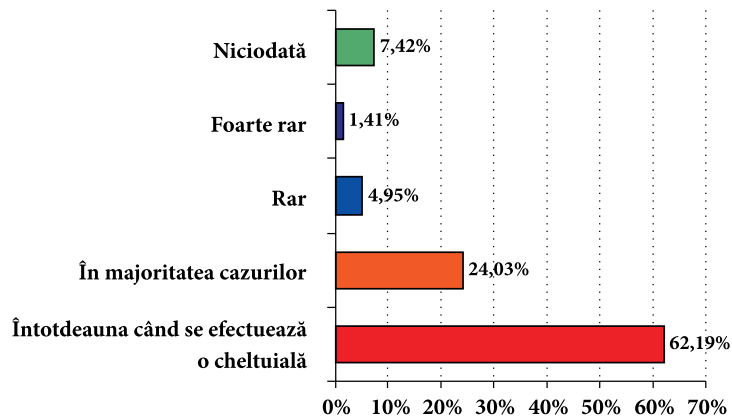
majoritatea cazurilor. Raportarea modului în care este utilizat fondul clasei este făcută în principal verbal, 43% dintre părinți afirmând acest lucru. Alte modalități identificate sunt „prin intermediul elevilor” (5%) și „cu documente justificative” (10%).

Vă este raportat modul în care a fost utilizat fondul clasei?

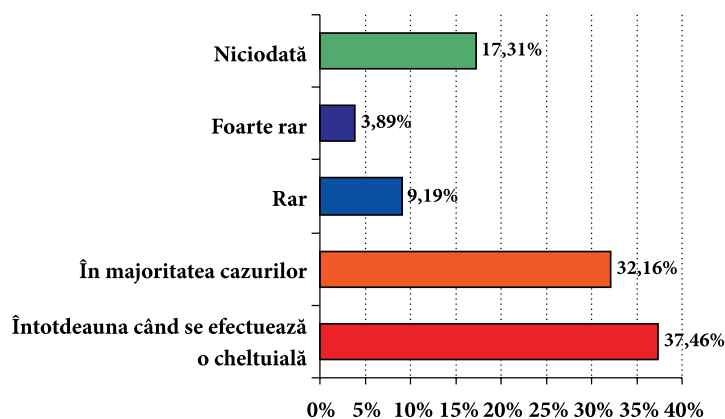

Un procent mult mai mare de cadre didactice, peste 86%, afirmă că opinia părinților este solicitată în majoritatea cazurilor sau ori de câte ori se realizează o cheltuială din fondul clasei. Totodată, 70% dintre profesori menționează că sunt și ei consultați, în timp ce restul de 30% menționează că opinia nu le este solicitată niciodată, sau că acest lucru se întâmplă rar ori foarte rar.

În școala dvs., părinților li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul clasei?

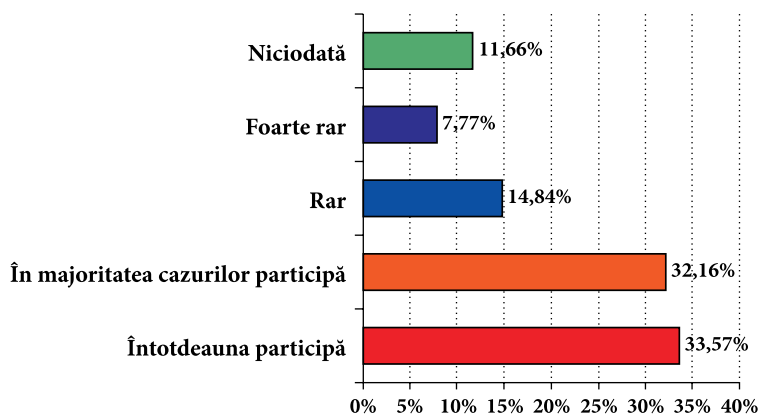

În școala dvs., cadrelor didactice li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul clasei?

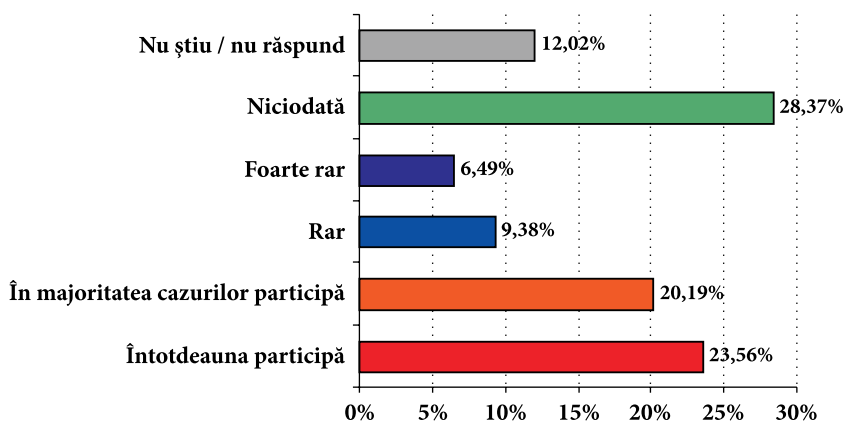

Un procent mai mare de cadre didactice, aproape 67%, precizează că elevii sunt consultați întotdeauna sau în majoritatea cazurilor cu privire la folosirea fondului clasei, spre deosebire de procentul părinților care însumează aproximativ 45%. În opinia a peste 44% dintre părinți, copiii lor participă rar, foarte rar sau niciodată la acest proces decizional. Și la această întrebare procentul non-răspunsurilor este semnificativ, 12%:

Elevii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul clasei?

Copilul/Copiii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul clasei?

Principalele modalități de consultare a copiilor, redate de părinții acestora, sunt: „prin discuții cu ceilalți colegi de clasă” și „discuții la orele de dirigentie”.

IV. Sinteza principalelor concluzii și identificarea măsurilor de eliminare a costurilor ascunse

IV. 1 Principalele concluzii

Costurile educației „gratuite”

Finanțarea publică redusă a sectorului educațional se răsfârâge asupra calității învățământului și afectează copiii și familiile lor, acestea din urmă fiind nevoite să acopere restul de fonduri necesare desfășurării actului educațional. Observăm în urma prezentei cercetări, că **părinții consideră că pentru educația unui copil alocă anual, în medie, o sumă de aproximativ 1.490 lei (lei)** – această sumă este **mai mare în cazul părinților din mediul urban (1.572 lei) decât al celor din mediul rural (1.372 lei)**. Având în vedere că multe familii au mai mult de un copil, reiese că **efortul financiar suportat de părinți pentru educația tuturor copiilor lor de vârstă școlară ajunge în medie la 1.954 lei anual**.

În ceea ce privește categoriile de cheltuieli, rezultatele cercetării ne arată că cele mai ridicate sume plătite de părinți sunt, în medie, pentru meditații (1.348 lei), transport (721 lei) și alimente (634 lei), **aceste costuri asociate devansând cu mult costurile directe**. În ceea ce privește costurile asociate în mod direct cu actul educațional, rechizitele și manualele școlare, culegerile, caietele speciale și soft-urile educaționale cumulează 467 lei. Uniforma sau echipamentul de sport mai adaugă 255 lei la cheltuielile efectuate de părinți. În plus, părinții trebuie să mai plătească peste 440 lei pentru: fondul clasei și al școlii, serbări și evenimente, paza școlii și efectuarea de reparații sau înlocuirea mobilierului (în situația când pentru acestea se colectează sume separat de fondurile clasei / școlii), cadouri și flori (pentru profesori și colegi sau pentru ocazii speciale precum 1 și 8 martie), concursuri școlare, activități extra-curriculare derulate în cadrul școlii, utilizarea internetului sau achiziționarea de reviste. Unii părinți menționează și costurile generate de cazare sau de plata internatului. Observăm că, în situația familiilor cu venituri reduse, părinții consideră și sumele alocate pentru îmbrăcăminte ca reprezentând cheltuieli asociate educației.

Analiza datelor ne indică **disparități între mediul rural și urban**: costul meditațiilor este de aproape 3 ori mai mare în cazul copiilor din mediul urban care apelează la acest serviciu, în timp ce costul transportului pentru copiii din rural îl depășește cu mai mult de o dată și jumătate pe al celor din urban. Rechizitele, uniforma și echipamentul pentru sport, paza școlii, fondul clasei și evenimentele / serbările sunt resimțite ca fiind mai scumpe de părinții din mediul urban

Nu toți părinții apelează la meditații pentru copii lor. Serviciul nu este accesat pentru mulți copii din ciclul primar, însă frecvența acestor cheltuieli începe să crească cu gimnaziul și este destul de mare la liceu (unde suma cheltuită de părinți este în medie de 2.000 lei anual). Putem preciza așadar că **acest quantum ridicat al meditațiilor este în primul rând o reflectare a calității scăzute a educației oferite în mediul școlar**, care este indirect cauzată de investițiile reduse din acest domeniu.

Analizând situația raportată de Ministerul Educației, ce corespunde anului 2008, vedem că pentru un elev, statul a cheltuit suma de 3.540 lei, iar 72,72% din cheltuielile publice pentru educație (adică aproximativ 2.574 lei din costul mediu per elev) l-au reprezentat cheltuielile cu personalul⁸. Înțelegem așadar, că pentru acoperirea tuturor celorlalte nevoi educaționale ale copilului statul alocă doar 966 lei anual.

Comparând cele două situații descrise mai sus (costurile identificate de cercetarea cantitativă și costul per elev alocat de autorități din bani publici), reiese că, **exceptând plata personalului din învățământ, pentru acoperirea cheltuielilor ce țin de educația unui copil, părinții sunt nevoiți să aloce încă o dată și jumătate suma alocată de statul român aceluși copil. Și acestea în condițiile în care legea prevede că educația obligatorie este gratuită în România!**

8 Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, „Raport asupra stării sistemului național de învățământ”, București 2009, pag. 16-18

Fondul clasei și fondul școlii

Fondul școlii constituie o contribuție obligatorie pentru aproape 28% dintre părinții care au răspuns la chestionar. Procentul este mult mai mare în cazul **fondului clasei, obligatoriu pentru 43% din părinții.** Din totalul părinților, doar **14% afirmă că primesc chitanță când achită fondul școlii** și doar **11,5% atunci când plătesc fondul clasei.**

Opinia cadrelor didactice este diferită, acestea afirmând într-o mai mică măsură decât părinții că fondul școlii este obligatoriu în școala în care predau (13,4%). Diferența este mult mare în cazul fondului clasei, doar 9,5% dintre profesori declarând că această contribuție este obligatorie în școala la care predau. Pe de altă parte, numărul profesorilor care menționează că la achitarea acestor fonduri se primește chitanță este mai mare decât al părinților (34% în cazul achitării fondului școlii și 13% în cel al clasei).

Observăm că **destinația fondului școlii** o reprezintă: reparațiile și renovarea școlii, dotarea laboratoarelor și a sălilor de curs, achiziționarea de produse de papetărie și birotică sau oferirea unor burse de merit. **Fondul clasei are ca destinație:** achiziționarea de produse de papetărie și birotică, materiale didactice, reviste, culegeri, precum și renovarea clasei. Totuși, **aproximativ 20% dintre părinți afirmă că nu cunosc destinația sumelor utilizate din fondul școlii,** în timp ce **10% dintre părinți afirmă că nu o cunosc pe cea a fondului clasei.**

Interesant este că, deși cei mai mulți dintre părinți sunt de părere că nu există sancțiuni în cazul neplății fondurilor, ei aleg să le plătească. Spre exemplu, deși 62% dintre părinți au precizat că „nu se întâmplă nimic” dacă nu plătesc fondul clasei, totuși, cel puțin 71,5% îl achită. Prin urmare, **pentru părinți nu sancțiunea, ci dorința ca elevii să beneficieze de condițiile și materialele necesare învățării, constituie principalul motiv care determină achitarea celor două fonduri.**

Participarea copiilor, părinților și cadrelor didactice la administrarea fondurilor

Cei mai mulți părinți, 51,65%, precum și aproape 40% dintre cadre didactice sunt de părere că **principalul factor decizional cu privire la destinația banilor din fondul școlii este școala** (prin direcțiune, diriginte și profesori), urmată de părinți. **Un număr infim de părinți, 1,3%, dar și de cadre didactice, 0,5%, consideră că elevilor le revine această decizie.** De fapt, **implicarea copiilor are loc aproape exclusiv în colectarea banilor.**

Deși declară că decizia nu le aparține, o parte din părinți au posibilitatea de a-și exprima opinia cu privire la destinația fondului școlii. Astfel, 38% dintre părinți și 66% dintre cadrele didactice afirmă că părinții elevilor din școală sunt consultați întotdeauna sau în majoritatea cazurilor în vederea stabilirii destinației fondului școlii. Totuși, **mai mult de jumătate dintre părinți ne precizează că sunt consultați rar, foarte rar sau niciodată.** În ceea ce privește consultarea cadrelor didactice, aproape 51% dintre acestea au spus ca opinia le este solicitată mereu sau în majoritatea cazurilor, în timp ce 49% au precizat că acest lucru se întâmplă rar, foarte rar sau deloc. Percepția părinților și a cadrelor didactice reflectă aceeași tendință de neimplicare a copiilor în consultările cu privire la destinația fondului școlii, 67% dintre părinți și 73,4% dintre cadrele didactice afirmând că elevii participă rar, foarte rar sau niciodată.

Responsabilitatea colectării banilor pentru fondul școlii revine în principal părinților (menționați de 46,3% de părinți și de 60% dintre profesori), urmați de reprezentanții școlii (indicați de 25,7% dintre părinți și de aproximativ 10% dintre cadrele didactice) și elevi (menționați de 17% dintre părinți și de doar 6% dintre profesori). În percepția părinților, cheltuielile propriu-zise sunt efectuate în principal de școală (42,5%) și de părinți (31%); iar în percepția cadrelor didactice, de către părinți în primul rând (amintiți de 42,7% dintre cadrele didactice) și apoi de către școală (24%). Îngrijorător este că **un sfert dintre părinți nu știu cine raportează modul de utilizare a fondului școlii.** Procentul se menține ridicat și în cazul părinților care nu știu cine anume stabilește destinația banilor (19%) și nici cine efectuează cheltuielile (23,7%).

Spre deosebire de fondul școlii unde putea fi observată o implicare crescută a direcțiunii, **în administrarea fondului clasei sunt implicați, de regulă, părinții, dirigintele și copiii.**

Deși mulți dintre părinți (40,6%) ne precizează că ei sunt cei care decid destinația banilor, vedem tot din răspunsurile lor ca acest rol revine în special școlii – prin diriginte (aproape 33%) și alte cadre didactice (11,7%). Cei mai mulți dintre părinții afirmă că lor le revine responsabilitatea de a colecta banii (peste 52%), de a efectua cheltuielile (aproape 49%) și de a raporta modul de utilizare a fondului clasei (42%). Răspunsurile cadrelor didactice ne indică tot părinții ca principali responsabili de administrarea fondului clasei, însă inclusiv referitor la stabilirea destinației banilor.

Rolul copiilor în ceea ce privește această contribuție crește, comparativ cu situația precedentă. Astfel, aproape 9% dintre părinți și 11% dintre cadre didactice afirmă că decizia privind destinația fondului clasei aparține copiilor. Totuși, procentul este unul redus, iar implicarea copiilor este mai accentuată în special în privința colectării banilor (menționată de 28,4% dintre părinți și de 18% dintre cadre didactice) și efectuării cheltuielilor (în opinia a 19,5% din părinți și a 13% din cadre didactice).

Chiar dacă nici în acest caz nu le revine decizia, cei mai mulți părinți (peste 68%) și cadre didactice (peste 86%), precizează că totuși **părinții elevilor sunt consultați** întotdeauna sau în majoritatea cazurilor atunci când se stabilește modul de utilizare a fondului clasei. Totodată, **70% dintre profesori menționează că sunt și ei consultați**. Un procent mai mare de **cadre didactice, aproape 67%, precizează că elevii sunt consultați întotdeauna sau în majoritatea cazurilor** cu privire la folosirea fondului clasei, spre deosebire de procentul părinților care însumează aproximativ 45%. În **percepția a peste 44% dintre părinți, opinia copiilor este solicitată rar, foarte rar sau niciodată.**

Spre deosebire de fondul școlii, procentul părinților care afirmă ca le este raportat modul de utilizare a fondului clasei este mult mai mare – astfel, **71,5% afirmă că această raportare are loc întotdeauna sau în majoritatea cazurilor.**

Concluzionăm că **implicarea părinților și copiilor în aspectele ce țin de fondul clasei este mult mai accentuată comparativ cu implicarea în administrarea fondului școlii.** Mai mult, **părinții sunt mai informați cu privire la persoanele responsabile de administrarea acestei contribuții, cu toate că sumele suportate de părinți pentru cele două fonduri sunt aproape egale.**

IV. 2 Măsurile necesare pentru eliminarea costurilor ascunse din educație

- ! Respectarea Constituției, a legilor statului și a obligațiilor asumate de România pe plan internațional, care garantează accesul egal și gratuit la educația de bază;
- ! Implementarea recomandărilor Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului formulate în cea de-a 51 sesiune, din iunie 2009, în special a celor care privesc educația și costurile ascunse, precum și asigurarea unui caracter participativ și transparent al procesului de alocare bugetară (de la nivel central, județean, local și de la nivelul fiecărei unități de învățământ);
- ! Evaluarea impactului Strategiei Naționale în Domeniul Protecției și Promovării Drepturilor Copilului 2008-2013 și a Planului operațional, în vederea stabilirii eficienței acestora, și eventual a adaptării măsurilor de implementare;
- ! Considerarea în mod real a educației ca prioritate națională și nesacrificarea acestui domeniu ca răspuns la criza economică, implicit prin respectarea angajamentului de a aloca minimum 6% din PIB învățământului;
- ! Construirea și aplicarea unui mecanism obligatoriu de consultare a copiilor, părinților și cadrelor didactice care să asigure identificarea corectă a nevoilor resimțite la nivelul instituției de învățământ;
- ! Finanțarea educației să fie realizată prin luarea în considerare a concluziilor rezultate în urma aplicării mecanismului de consultare de la nivelul școlii, precum și prin consultarea celorlalți actori din sistemul de învățământ, implicit calcularea costului real per elev să pornească de la același mecanism;
- ! Includerea costurilor asociate educației (spre exemplu, transport, alimente, echipament pentru sport etc.), precum și a unui fond destinat concursurilor și altor activități extra-curriculare în costul per elev;
- ! Asigurarea transparenței utilizării bugetului pentru educație la nivel central, județean, local și la nivel de unitate de învățământ și asigurarea unui acces facil la aceste informații;
- ! Intensificarea eforturilor de asigurare a calității în educație (cu accent pe mediul rural), inclusiv prin investiții în resursa umană;
- ! Îmbunătățirea finanțării educației prin accesarea fondurilor europene;
- ! Extinderea programelor de tipul „școala după școală”.

V. În loc de încheiere

sau *Copiii vorbesc despre costurile ascunse ale educației*

În cadrul ediției din acest an a Forumului Național al Copiilor (31 mai – 3 iunie 2010), un grup format din 20 de copii și tineri a analizat problema costurilor „ascunse” ale educației, modul în care acestea afectează accesul la educație și fenomenele care generează aceste costuri. Membrii grupului au propus și unele soluții pentru înlăturarea acestor costuri „ascunse” sau pentru limitarea efectelor acestora asupra dreptului fiecărui copil la o educație de calitate, indiferent de situația socio-economică a familiei.

Rezultatele acestor consultări cu copiii au fost sintetizate de Ștefania Minia (16 ani, Lupeni, Hunedoara) și sunt redate în cele ce urmează.

„Educația în România este gratuită și obligatorie ! Eronat.

Gratuită? De la sandvițul pe care îl prepară mama pentru a-l avea acolo ca toți ceilalți copii, până la rechizite, uniforme și protocoale, nu mai avem gratuitatea. Obligatorie? Doar dacă avem venituri! Altfel, vine cineva să ne întrebe dacă frecventăm cursurile? Sau ne ia cineva de mână să ne ducă înapoi la școală dacă am renunțat? Nu. Nimănui nu-i pasă.

Toate aceste costuri încep de la **rechizite**. Caietele, creioanele și altele aduc dureri de cap fiecărui părinte, atât la începutul cât și în cursul anului școlar.

Soluția:

Statul trebuie să aloce pentru primul an din fiecare ciclu școlar (clasele I, a V-a, a IX-a) rechizite speciale pentru toți copiii (sau cel puțin pentru cei defavorizați socio-economic).

Hainele sunt o altă problemă a părinților. Fiind un mediu educațional, copiii trebuie să se prezinte decent îmbrăcați, cu atât mai mult cu cât o vestimentație mai sărăcăcioasă poate duce la marginalizare de către colegi. În acest caz, cu siguranță veți ridica problema uniformelor și veți spune ca sunt folositoare. Da, sunt - sunt un cost în plus pe lângă toate hainele acelea.

Soluția:

Eliminarea uniformelor și înlocuirea lor cu insigne obligatorii, mult mai ieftine. O durere de cap în minus pentru părinți.

În lipsa unui sistem bine organizat, mai mereu, pe lângă **manualele** primite, trebuie să cumpărăm culegeri explicative și de exerciții. Tot datorită acestui neajuns, statul trebuie să refacă anual manualele, tot mai multe și, din păcate, tot mai proaste.

Soluția:

Comprimarea tuturor informațiilor, explicațiilor și exercițiilor într-un singur manual complex. Exemplu: La limba română există cazuri când avem 2 manuale: unul de gramatică și unul de literatură, plus culegerea de exerciții. De ce nu putem avea un singur manual realizat de mai mulți autori, specializați în acea materie, pentru fiecare profil? Cheltuielă mai mică pentru stat și pentru părinți!

Totodată, statul trebuie să ofere manuale gratuite și pentru clasele a XI-a și a XII-a, deoarece, deși învățământul în România este obligatoriu doar pentru zece clase, un om nu poate fi total pregătit doar după finalizarea acestora și nici nu și-ar putea dovedi competențele fără o diplomă de bacalaureat.

Studiu de caz: Mihai, copil foarte bun la matematică, dorește să urmeze facultatea de arhitectură, dar este pus în situația în care, în clasa a XI-a, nu își mai poate permite să cumpere manualele, situația lui financiară fiind dintotdeauna nu prea bună, și astfel renunță la studii.

Morala: Țara pierde oameni de valoare, deoarece mulți tineri capabili nu au o situație financiară favorabilă care să le permită educația necesară pentru a se face remarcați.

În fiecare semestru plătim **fondul clasei**, iar **fondul școlii** este plătit o dată pe an. Dar da, aceste fonduri există, deși sunt „ascunse”. Parcă fuseseră eliminate, dar ce să facem, avem nevoie de condiții în clasă și în școală. Totodată, de cele mai multe ori, din fondul școlii sau din contribuții separate, sunt plătite **firme de pază**, acest lucru din cauza faptului ca nu suntem organizați. Ar fi de ajuns doi polițiști comunitari într-o unitate școlară, dar cum acest lucru nu se întâmplă, iar părinții își doresc să aibă copiii în siguranță, plătim firme.

Aceasta lipsă a securității favorizează producerea violenței atât în școală, cât și în perimetrul acesteia.

Soluția:

Statul trebuie să asigure prezența gratuită a unor forțe de ordine care să se ocupe de paza școlii și protecția elevilor (automat nu ar mai fi necesar un fond pentru pază suportat de către părinți).

O altă cheltuială legată de educație este **transportul**, deoarece sunt mulți copii care locuiesc mai departe de școală sau chiar fac naveta între localități. Dar cum nu există autobuze ale elevilor pentru fiecare școală, copiii sunt nevoiți să circule cu transportul în comun, ale cărui costuri sunt decontate de foarte puține ori.

Soluția:

Dotarea școlilor cu autobuze care să fie la dispoziția elevilor.

Ultimul cost ascuns “vizibil”, dar nu cel din urmă, este dat de obligația emoțională față de profesori. Mai explicit, cadourile pe care le oferim, cu diferite ocazii, profesorilor. Nimeni nu spune că sunt obligatorii, dar toți elevii spun că sunt necesare. De ce? Pentru o mai bună relaționare a profesorilor cu elevii, aceste cadouri influențând uneori comportamentul profesorului față de elev.

Alte propuneri:

- Consultarea elevilor și a părinților în privința uniforme/insignei;
- Participarea cu drept de vot a reprezentanților elevilor în consiliul de administrare a școlii;
- Transparență în cheltuirea sumelor din fondul clasei/școlii și participarea elevilor la stabilirea destinației acestor fonduri;
- Încheierea unui contract între asociația părinților din școală și fiecare părinte, contract prin care să se stabilească drepturile și obligațiile reciproce.

Dacă nu se vor lua măsuri în acest domeniu, costurile ascunse ale educației vor continua să producă

ABANDONUL ȘCOLAR!!! ”

ANEXA I: Instrumentele de cercetare

CHESTIONAR PENTRU PĂRINȚI privind costurile educației

Organizația Salvați Copiii realizează o cercetare prin care își propune să afle cât costă în mod real educația copiilor în România și cum sunt implicați părinții și copiii în deciziile privind finanțarea școlilor. Rezultatele acestei cercetări vor sta la baza eforturilor organizației noastre de a schimba în bine sistemul național de învățământ și de a asigura că toți copiii au acces la educație.

Vă adresăm așadar rugămintea și invitația de a ne sprijini în demersul nostru prin completarea chestionarului ce urmează. Precizăm că acest chestionar este anonim iar informațiile personale nu vor fi transmise altor persoane sau instituții!

~~~~~

I. Vă rugăm să apreciați care este costul total pe care familia dumneavoastră îl suportă pentru școlarizarea COPILOR DUMNEAVOASTRĂ (doar cei în clasele I-XII) PE PARCURSUL UNUI AN ȘCOLAR:

RON/an școlar

II. Vă rugăm să estimați suma suportată de familia dumneavoastră **într-un an școlar** pentru acoperirea următoarelor categorii de cheltuieli legate de școlarizarea copilului/copiilor dumneavoastră (se vor lua în calcul toți copiii dv. elevi în clasele I-XII):

Nr.	Categoria de cheltuieli	Suma (RON)
1.	Manuale școlare, culegeri și caiete speciale, software educațional	
2.	Rechizite (penar, caiete standard, stilouri, creioane și alte articole de papetărie, materiale pt. educație plastică/tehnologică, ghiozdan etc.)	
3.	Uniformă (doar dacă este obligatorie) și echipament pt. sport	
4.	Fondul școlii	
5.	Fondul clasei	
6.	Contribuție la paza unității de învățământ	
7.	Meditații (va rugăm să <u>NU</u> luați în considerare acele meditații care <u>nu</u> au legătură cu materiile studiate la școală sau cu cerințele școlii, ca de exemplu o a treia limbă străină pentru copiii care studiază la școală doar două limbi străine)	
8.	Alimente consumate pe durata programului de școală	
9.	Transport între casă și școală (dacă este cazul)	
10.	Serbări/evenimente ☞ de sfârșit de an ☞ banchet/bal	☞ ....(per eveniment) ☞ ....(per eveniment)
11.	Alte cheltuieli legate, direct sau indirect, de școlarizarea copilului (ca de exemplu cadouri pentru onomastica profesorilor, sărbătorirea unor zile speciale, internatul/cazarea copilului, alte fonduri stabilite la nivelul clasei/școlii etc.). Vă rugăm enumerați: ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞	☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ .....

Nr.	Categoria de cheltuieli	Suma (RON)
11.	Alte cheltuieli legate, direct sau indirect, de școlarizarea copilului (ca de exemplu cadouri pentru onomastica profesorilor, sărbătorirea unor zile speciale, internatul/ cazarea copilului, alte fonduri stabilite la nivelul clasei/școlii etc.). Vă rugăm enumerați: ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞	 ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ ..... ☞ .....

III. În ce măsură considerați că unele din cheltuielile de mai sus influențează calitatea educației copiilor dumneavoastră? Dați o notă de la 1 la 5, unde **1=inflență foarte redusă iar 5=influență foarte ridicată** (încercuiți cifra corespunzătoare).

Vă rugăm să precizați categoria de cheltuieli		Măsura				
1	Manuale școlare, culegeri și caiete speciale, software educațional	1	2	3	4	5
2	Rechizite	1	2	3	4	5
3	Uniformă echipament pt. sport	1	2	3	4	5
4	Fondul școlii	1	2	3	4	5
5	Fondul clasei	1	2	3	4	5
6	Contribuție la paza unității de învățământ	1	2	3	4	5
7	Meditații	1	2	3	4	5
8	Alimente consumate pe durata programului de școală	1	2	3	4	5
9	Transport între casă și școală (<i>dacă este cazul</i>)	1	2	3	4	5
10	Serbări/evenimente	1	2	3	4	5
11	Alte cheltuieli	1	2	3	4	5

IV. În cazul în care școala unde învață copilul dumneavoastră organizează activități extrașcolare (de tipul vizite la muzee, excursii de studiu, tabere etc.), vă rugăm să estimați costurile acestora:

Numiți activitatea extrașcolară:	Precizați suma (RON):
☞	☞ .....
☞	☞ .....
☞	☞ .....
☞	☞ .....
☞	☞ .....
☞	☞ .....

V. S-a întâmplat să se solicite dumneavoastră sau copilului/copiilor dumneavoastră sume de bani ori diferite bunuri (cadouri, materiale didactice pentru dotarea laboratoarelor sau a școlii, reviste de specialitate etc.) pentru (Estimați, vă rugăm, suma cheltuită într-un an școlar):

	<i>(încercuiți varianta corespunzătoare)</i>		
	1. DA Produsele: ..... Suma.....	2. NU	99. NU ȘTIU
1. Acordarea de note			
2. Promovarea de examene			
3. Protocol la examene			
4. Înscrierea la școală			

VI. Este **fondul școlii** o contribuție obligatorie?

1. Da
2. Nu

VII. Este **fondul clasei** o contribuție obligatorie?

1. Da
2. Nu

VIII. La achitarea **fondului școlii** primiți chitanță?

1. Da
2. Nu
3. Nu achit fondul școlii

IX. La achitarea **fondului clasei** primiți chitanță?

1. Da
2. Nu
3. Nu achit fondul clasei

X. Care este destinația sumelor colectate (pentru ce sunt acestea utilizate)?

1. prin **fondul școlii**:

.....
 .....
 .....

2. prin **fondul clasei**:

.....
 .....
 .....

XI. Ce se întâmplă dacă nu achitați aceste fonduri? Care sunt consecințele? Există constrângeri?

1. **Fondul școlii**:

.....
 .....
 .....

2. **Fondul clasei**:

.....
 .....
 .....

XII. Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea **fondului școlii**:

Etapele pt. fondul ȘCOLII	Cine este persoana responsabilă de această etapă? <i>(încercuiți varianta corespunzătoare)</i>						
1. Colectarea banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
2. Stabilirea destinației banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
3. Efectuarea cheltuielilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
4. Raportarea modului de utilizare	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu

XIII. Vi se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul **școlii**?

(încercuiți o singură variantă)

- a. Întotdeauna când se efectuează o cheltuială sunt consultat
c. Rar
d. Foarte rar
b. În majoritatea cazurilor
e. Niciodată (săriți la întrebarea XV)

XIV. Vă rugăm să ne precizați metodele prin care sunteți consultat:

.....
.....

XV. Copilul/Copiii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul **școlii**?

(încercuiți o singură variantă)

- a. Întotdeauna participă
c. Rar
d. Foarte rar
b. În majoritatea cazurilor participă
e. Niciodată (săriți la întrebarea XVII)

XVI. Vă rugăm să ne precizați metodele prin care copilul/copiii se implică în aceste decizii:

.....
.....

XVII. Vă este raportat modul în care a fost utilizat fondul **școlii**?

(încercuiți o singură variantă)

- a. Întotdeauna
b. În majoritatea cazurilor
c. Rar
d. Foarte rar
e. Niciodată

XVII_1 Dacă da, sub ce formă se face raportarea?

.....

XVIII. Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea **fondului clasei**:

Etapale pt. fondul CLASEI	Cine este persoana responsabilă de această etapă? (încercuiți varianta corespunzătoare)						
1. Colectarea banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
2. Stabilirea destinației banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
3. Efectuarea cheltuielilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
4. Raportarea modului de utilizare	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu

XIX. Vi se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul **clasei**?

(încercuiți o singură variantă)

- a. Întotdeauna când se efectuează o cheltuială sunt consultat
c. Rar
d. Foarte rar
b. În majoritatea cazurilor
e. Niciodată (săriți la întrebarea XXI)

XX. Vă rugăm să ne precizați metodele prin care sunteți consultat:

.....
.....

XXI. Copilul/Copiii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul **clasei**?

(încercuiți o singură variantă)

- a. Întotdeauna participă
c. Rar
d. Foarte rar
b. În majoritatea cazurilor participă
e. Niciodată (săriți la întrebarea XXIII)

XXII. Vă rugăm să ne precizați metodele prin care copilul/copiii se implică în aceste decizii:

.....
 .....

XXIII. Vă este raportat modul în care a fost utilizat fondul clasei?

- a.** Întotdeauna   **b.** În majoritatea cazurilor   **c.** Rar
d. Foarte rar   **e.** Niciodată

XXIII_1 Dacă da, sub ce formă se face raportarea?

.....

XXIV. Considerați că mai sunt și alte informații cu privire la costurile și finanțarea educației, care nu au fost surprinse în întrebările/răspunsurile de mai sus și pe care ați doriți să le comunicați?

.....
 .....
 .....

XXV. Date despre familie (aceste date nu vor fi transmise altor persoane sau instituții, urmând a fi prelucrate exclusiv statistic!):

1. Locuiți în mediul (*încercuiți varianta corespunzătoare*):

- a.** RURAL   **b.** URBAN

2. Venitul lunar al familiei (vă rugăm să luați în calcul toate sursele de venit cumulate de toți membrii familiei dumneavoastră – salarii, pensii, alocații, ajutoare, venituri din chirii, venituri din agricultură etc.):

(*încercuiți o singură variantă*):

- a.** Nu avem nici un venit   **b.** Sub 600 RON/lună   **c.** Intre 601 – 1.200 RON/lună
d. Intre 1.200 – 2.000 RON/lună   **e.** Intre 2.001 – 3.500 RON/lună   **f.** Intre 3.501–5.000 RON/lună
g. Peste 5.000 RON/lună

3. Numărul copiilor dumneavoastră care sunt școlari (clasele I-XII):

4. Vă rugăm să ne precizați, pentru fiecare copil în parte, în ce clasă și tip de școală este și dacă școala în care învață se află în mediul rural sau urban:

	Clasa (între I-XII)	Tipul școlii A=primară (cl. I-IV), B=gimnazială (cl. V-VIII), C= liceu/colegiu, D=grup școlar/școală de arte și meseri, E=școală vocațională, F=școală specială, G=altă situație (Care?) Notați litera corespunzătoare în casuțele de mai jos	Unitatea școlară se află în mediul rural sau urban ?
1.Primul copil			a. urban b. rural
2.Al doilea copil			a. urban b. rural
3.Al treilea copil			a. urban b. rural
4.Al patrulea copil			a. urban b. rural
5.Al cincilea copil			a. urban b. rural
6.Al șaselea copil			a. urban b. rural

(pentru mai mult de 6 copii, vă rugăm să completați în continuarea tabelului, folosind același tipar)

ORGANIZAȚIA SALVAȚI COPIII VĂ MULȚUMEȘTE PENTRU TIMPUL ȘI SPRIJINUL ACORDAT!

CHESTIONAR ONLINE PENTRU CADRE DIDACTICE

privind costurile educației

Organizația Salvați Copiii și Intuitext realizează o cercetare prin care își propun să afle cum sunt implicați profesorii, părinții și copiii în deciziile privind finanțarea școlilor. Rezultatele acestei cercetări vor sta la baza eforturilor noastre de a schimba în bine sistemul național de învățământ și de a asigura că toți copiii au acces la educație.

Vă adresăm așadar rugămintea și invitația de a ne sprijini în demersul nostru prin completarea chestionarului ce urmează. Precizăm că acest chestionar este anonim iar informațiile personale nu vor fi transmise altor persoane sau instituții!

~~~~~

I. Având în vedere experiența dvs. didactică, în ce măsură considerați că următoarele categorii de cheltuieli efectuate de părinți sunt importante în educația copiilor? Dați o notă de la 1 la 5, unde **1=importanță foarte redusă iar 5= importanță foarte ridicată** (încercuiți cifra corespunzătoare).

Categorია de cheltuieli		Măsura				
1	Manuale școlare, culegeri și caiete speciale, software educațional	1	2	3	4	5
2	Rechizite	1	2	3	4	5
3	Uniformă echipament pt. sport	1	2	3	4	5
4	Fondul școlii	1	2	3	4	5
5	Fondul clasei	1	2	3	4	5
6	Contribuție la paza unității de învățământ	1	2	3	4	5
7	Meditații	1	2	3	4	5
8	Alimente consumate pe durata programului de școală	1	2	3	4	5
9	Transport între casă și școală (<i>dacă este cazul</i>)	1	2	3	4	5
10	Serbări/evenimente	1	2	3	4	5

II. În școala la care predați, este **fondul școlii** o contribuție obligatorie?

1. Da   2. Nu   98. Altă situație. Care?.....

III. La achitarea **fondului școlii** părinții primesc chitanță?

1. Da   2. Nu   98. Altă situație. Care?.....

IV. În școala la care predați, este **fondul clasei** o contribuție obligatorie?

1. Da   2. Nu   98. Altă situație. Care?.....

V. La achitarea **fondului clasei** părinții primesc chitanță?

1. Da   2. Nu   99. Nu știu   98. Altă situație. Care?.....

VI. Care este destinația sumelor colectate (pentru ce sunt acestea utilizate)?

1. prin **fondul școlii**:

2. prin **fondul clasei**:

.....
.....
.....

.....
.....
.....

VII. Ce se întâmplă dacă părinții nu achită aceste fonduri? Care sunt consecințele?

1. **Fondul școlii**:

2. **Fondul clasei**:

.....
.....
.....

.....
.....
.....

VIII. Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului școlii, în școala la care predați:

Etapele pt. fondul ȘCOLII	Cine este persoana responsabilă de această etapă? (<i>încercuiți varianta corespunzătoare</i>)						
1. Colectarea banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
2. Stabilirea destinației banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
3. Efectuarea cheltuielilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
4. Raportarea modului de utilizare	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu

IX. În școala dvs., cadrelor didactice li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul școlii? (*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna când se efectuează o cheltuială   **b.** În majoritatea cazurilor
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

X. În școala dvs., părinților li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul școlii? (*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna când se efectuează o cheltuială   **b.** În majoritatea cazurilor
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

XI. Elevii dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul școlii? (*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna participă   **b.** În majoritatea cazurilor participă
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

XII. Vă rugăm să ne precizați cine se ocupă de administrarea fondului clasei în școala la care predați:

Etapele pt. fondul CLASEI	Cine este persoana responsabilă de această etapă? (<i>încercuiți varianta corespunzătoare</i>)						
1. Colectarea banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
2. Stabilirea destinației banilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
3. Efectuarea cheltuielilor	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu
4. Raportarea modului de utilizare	1.Părinte(ți)	2.Cadre didactice	3.Diriginte	4.Direcțiune	5.Copii	6.Altcineva	99.Nu știu

XIII. În școala dvs., cadrelor didactice li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul clasei? (*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna când se efectuează o cheltuială   **b.** În majoritatea cazurilor
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

XIV. În școala dvs., **părinților** li se cere opinia în ceea ce privește stabilirea destinației banilor din fondul **clasei**?
(*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna când se efectuează o cheltuială   **b.** În majoritatea cazurilor
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

XV. **Elevii** dumneavoastră participă la deciziile referitoare la destinația banilor din fondul **clasei**?
(*încercuiți o singură variantă*)

- a.** Întotdeauna participă   **b.** În majoritatea cazurilor participă
c. Rar   **d.** Foarte rar   **e.** Niciodată

XVI. Considerați că mai sunt și alte informații cu privire la costurile și finanțarea educației, care nu au fost surprinse în întrebările/răspunsurile de mai sus și pe care ați doriți să le comunicați?

.....
.....
.....
.....

Max. 200 caractere

ANEXA II: Campania Globală pentru Educație

Campania Globală pentru Educație este un eveniment derulat la nivel mondial sub egida Global Campaign for Education – o coaliție din care fac parte asociații de caritate, sindicate și grupuri de cetățeni din întreaga lume.

GLOBAL CAMPAIGN FOR
EDUCATION
www.campaignforeducation.org

Campania Globală pentru Educație urmărește, pe plan internațional, îndeplinirea **Obiectivelor Educației pentru Toți** (*Education for All- EFA*) stabilite la Dakar, în anul 2000 de 180 de țări ale lumii, între care și România.

Cele 6 Obiective EFA sunt:

- (1) **extinderea educației preșcolare;**
- (2) **asigurarea învățământului obligatoriu gratuit pentru toți copiii;**
- (3) **promovarea educației continue și a învățării abilităților de viață pentru tineri și adulți;**
- (4) **creșterea ratei de alfabetizare a adulților cu 50% la nivel global;**
- (5) **atingerea parității de gen până în 2005**
- (6) **creșterea calității în educație.**

În acest an, la nivel internațional, Campania Globală pentru Educație pune accentul pe **finanțarea educației**, scoțând în evidență obligația autorităților din toate țările lumii de a aloca mai multe resurse pentru realizarea, până în anul 2015, a obiectivelor „Educației pentru Toți”. În România, Campania urmărește să atragă atenția asupra sub-finanțării educației și a costurilor ascunse suportate de către părinți.

Începând cu anul 2001, organizația Salvați Copiii coordonează anual, la nivel național, acțiunile din cadrul Campaniei Globale pentru Educație urmărind, alături de partenerii săi, progresul înregistrat prin reglementări naționale și cooperare internațională de guvernele statelor semnatare ale Convenției de la Dakar.

În anul 2010, acțiunile din România ale Campaniei Globale pentru Educație au fost sprijinite de următorii parteneri:

Centrul de Resurse
și Asistență
Educațională
al Municipiului
București

Asociația
VIDIU ROM

Centrul pentru Educație
și Dezvoltare Profesională

**CENTRUL ROMILOR
PENTRU INTERVENȚIE
SOCIALĂ ȘI STUDII**

Ministerul Educației, Cercetării,
Tineretului și Sportului

Echipa de cercetare mulțumește Filialelor Salvați Copiii din județele Constanța, Caraș-Severin, Dolj, Hunedoara, Suceava și Vaslui pentru implicarea în culegerea datelor. Totodată, Organizația Salvați Copiii mulțumește pentru sprijinul acordat în aplicarea instrumentelor de cercetare, următorilor parteneri:

- **Centrul Municipal București de Resurse și Asistență Educațională (CMBRAE)** este înființat prin OMEdC 5418/08.11.2005. Centrul se dorește a fi un nucleu care să gestioneze acțiunile, activitățile și serviciile educaționale locale, de la servicii de expertizare și diagnosticare până la terapii specifice de compensare, recuperare, reabilitare și integrare. CMBRAE coordonează, monitorizează și evaluează activitatea serviciilor de logopedie și a celor de consiliere și asistență educațională. La nivelul Bucureștiului, rețeaua cabinetelor de asistență psihopedagogică acoperă 86,36% din rețeaua școlară a municipiului. Beneficiarii activității CMBRAE sunt copiii/elevii/tinerii din școlile de masă, părinți, cadre didactice din învățământul preuniversitar precum și membri ai comunității locale.

Contact: www.cmbrae.ro, office.cmbrae@rdsmail.ro, telefon/fax: 031.805.56.98; 021.232.30.11.

- **Centrul pentru Educație și Dezvoltare Profesională "Step by Step" (CEDP)** este o organizație neguvernamentală, membră a Soros Open Network, care dezvoltă programe în domeniul educației. CEDP este cunoscut ca promotor al Educației Timpurii și a Alternativei Educaționale **Step by Step**, alternativă care se aplică în 39 de județe din România, în creșe, grădinițe și clase din învățământul primar. Din 2000, CEDP a creat prima grădiniță particulară care aplică metodologia alternativă Step by Step, un centru model de bune practici în ceea ce privește educația timpurie, **Grădinița Bambi**. Din 2005, ca o continuare a eforturilor de promovare a conceptului de educație timpurie, CEDP completează spațiul educațional și literar cu primul târg de carte pentru copii, **Minilibri** – spectacolul cărții pentru copii. Din 2007, CEDP promovează cel mai inovativ program de educație timpurie, **FasTrackKids**.

Step by Step

Centrul pentru Educație și Dezvoltare Profesională

Contact: www.stepbystep.ro, www.bambistepbystep.ro, www.minilibri.ro, www.ftk.ro.

- **Compania INTUITEXT** a devenit, în 1993, prima companie românească implicată activ în domeniul educațional și de instruire, dezvoltând soluții inovatoare menite să îmbunătățească procesul de învățare. Pentru că a dorit să creeze un spațiu de dezbateri și informare pentru profesori și părinți, compania a creat comunitățile Didactic.ro și SuntParinte.ro. **SuntParinte.ro** este site-ul adresat comunității părinților preocupați de educația copiilor lor. Pas cu pas, părinții sunt îndrumați să completeze în familie educația primită de copiii lor în cadrul școlii. În acest sens, SuntPărinte.ro oferă părinților cele mai recente informații legate de educația copilului dar și o platformă utilă pentru a interacționa cu specialiști în domeniu sau cu alți părinți. **Didactic.ro** este singura platformă obiectivă de comunicare adresată cadrelor didactice din România. Scopul său este de a crea „cancelaria” tuturor profesorilor români, un spațiu virtual unde aceștia pot găsi și împărtăși resurse și pot dezbate subiecte fundamentale pentru viitorul educației din România. Comunitatea Didactic.ro numără peste 100000 de membri înregistrați și conține peste 110000 de materiale publicate de către utilizatori. Împreună, cele două comunități formează o audiență de peste 120000 de utilizatori înregistrați implicați activ în dezbaterile inițiate de alți membri.

Contact: www.suntparinte.ro, contact@suntparinte.ro, www.didactic.ro, contact@didactic.ro

- **Asociația Ovidiu Rom** ajută comunitățile să integreze cu succes în sistemul educațional copiii din familiile sărace, la vârsta preșcolară. **Fiecare Copil în Școală** este o inițiativă națională al cărei scop este ca fiecare copil să meargă la grădiniță la vârsta optimă. Campania de informare „Școala te face mare” și proiectele derulate în 2010 urmăresc aducerea educației timpurii pe agenda publică drept prioritate națională pe două planuri: educație preșcolară obligatorie începând cu vârsta de 5 ani și implementarea de măsuri integrate socio-educaționale pentru asigurarea accesului la educație preșcolară și pentru copiii săraci.

Contact: www.ovid.ro.

Salvați Copiii România promovează de 20 ani drepturile copilului, în acord cu principiile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului.

Este membră a Save the Children International, cea mai mare organizație independentă din lume de promovare a drepturilor copiilor, ce cuprinde 29 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări.

Salvați Copiii România este implicată în diferite proiecte de educație, protecție socială și advocacy pentru copiii din familii sărace, copiii victimă a violenței, copiii victime ale exploatării prin muncă, copiii străzii, copiii refugiați, copiii din comunitățile dezavantajate, copiii cu dizabilități etc., lucrând cu copiii și familiile acestora pentru îmbunătățirea vieții lor de zi cu zi și crearea unor planuri de viitor.

Salvați Copiii este asociație de utilitate publică ce își utilizează experiența globală pentru a obține din partea organismelor guvernamentale decizii și inițiative de pe urma cărora să beneficieze toți copiii.

Intr. Ștefan Furtună 3, Sector 1, 010899, București, România
Tel.: +4021 316 61 76, Fax: +4021 312 44 86, Mobil: +40744 36 09 15
rosc@salvaticopiii.ro, www.salvaticopiii.ro
www.savethechildren.net, info@save-children-alliance.org

